

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Pienten ja keskisuurten yritysten hallinnolliset velvoitteet: viranomaiskyselyt

Jylhämäki, Niilo

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Pienten ja keskisuurten yritysten hallinnolliset
velvoitteet: viranomaiskyselyt

Niilo Jylhämäki
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2017

Niilo Jylhämäki

Pienten ja keskisuurten yritysten hallinnolliset velvoitteet: viranomaiskyselyt

Vuosi 2017 Sivumäärä 55

Opinnäytetyön tavoite oli listata pienille ja keskisuurille yrityksille saapuvia viranomaiskyselyitä, selvittää näistä aiheutuvia kustannuksia ja kerätä mielipiteitä ja ajatuksia liittyen näihin kyselyihin haastattelemalla eri toimialoja edustavia pieniä ja keskisuuria yrityksiä Länsi-Uudellamaalla. Työn tilaaja oli Länsi-Uudenmaan kauppakamari. Opinnäytetyön on tarkoitus toimia yritystoiminnan kehityssuunnittelun pohjana.

Opinnäytetyössä tietoperusta rakentui tutkimuksista ja kirjoitelmista liittyen yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, hallinnollisiin kustannuksiin ja näiden erittelyyn, hallinnollisten kustannusten laskentaan, yrityskoon määrittämiseen sekä nykyisen hallituksen ja muiden viranomaistahojen suunnitelmiin vähentää yritysten hallinnollista taakkaa Suomessa.

Tiedot opinnäytetyön selvitystä varten hankittiin haastattelemalla Länsi-Uudellamaalla toimivien eri aloja edustavien pienten ja keskisuurien yrityksiä edustajia. Selvitystä varten haastateltiin viidellä eri toimialalla toimivien yrityksiä edustajia. Haastateltuja henkilöitä oli yhteensä kahdeksan, näistä kolme oli yrittäjiä. Isompia yrityksiä edusti henkilöstö-, talous- ja turvallisuusvastaavia. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoidulla kysymyspohjalla, jolla selvitettiin viranomaiskyselyiden saapumisväliä ja määrää, kyselyiden vastaamiseen kuluva aikaa sekä mahdolliseen ulkopuolisen avun tarvetta.

Haastatteluissa selvisi, että yrityksille saapuu monia erilaisia viranomaiskyselyitä vuoden aikana. Suurin osa yrityksille saapuvista kyselyistä liittyy yleisesti yrityksen liiketoimintaan, muun muassa liikevaihtoon, vienteihin ja tuonteihin, verotukseen ja henkilöstöön. Suurin osa kyselyistä saapuu kuukausittain, mutta joihinkin kyselyihin tulee vastata joka kolmas kuukausi tai kerran vuodessa. Kuukausittain saapuviin kyselyihin kuluu vähiten aikaa, sillä niiden täyttö on tehty mahdollisimman yksinkertaiseksi. Vuosittain saapuvien kyselyiden täyttäminen oli kaikkein työllistävintä. Haastattelujen tulokset on kirjattu opinnäytetyössä anonyymeinä.

Johtopäätöksenä esitettiin, että Suomessa viranomaiskyselyt on järjestetty hyvin ja niiden käyttäjäystävällisyyteen on panostettu. Suomessa myös sähköisten järjestelmien käyttö tiedusteluissa on yleistä ja uusia helpompia järjestelmiä kehitetään koko ajan, esimerkiksi vuonna 2019 käyttöön tuleva KATRE-palvelu lähettää palkkatiedot suoraan niitä tarvitseville tahoille. Viranomaisvelvoitteista syntyviä kustannuksia tulisi kuitenkin suhteuttaa paremmin yrityksen koon ja liiketoiminnan mukaan.

Asiasanat: hallinnollinen, viranomaiskysely, velvoite, taakka, PK-yritys.

Niilo Jylhämäki

Regulatory requirements of small and medium enterprises: official inquiries

Year	2017	Pages	55
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to make a list of different kinds of official inquiries sent to small and medium enterprises, examine the costs they cause and collect opinions about these by interviewing representatives of small and medium sized enterprises of different industries. The thesis was made for Western Uusimaa Chamber of Commerce. This thesis is meant as a baseline for improving business activity in Finland.

The theoretical content was derived from studies and reports about defining the size of enterprises, administrative requirements and their specifications, calculating administrative costs and how they affect small and medium sized enterprises. The thesis also surveys the government's and other public authorities' plans to decrease administrative requirements and their costs.

The information for the study were collected by interviewing small and medium sized enterprises operating in Western Uusimaa. Representatives of five different companies representing five different industries were interviewed for the study to ensure wider look into the official inquiries and their effects on business. Three of the interviewed people were entrepreneurs and five were representatives of human resources, finance and security. The interviews were conducted as half-constructed interviews concerning the timespan of the inquiries, how much time it takes to answer the inquiries and if outside help was needed.

The interviews showed that enterprises receive many various inquiries throughout the year. The majority of these inquiries concern the general business of the enterprise, for example turnover, exports and imports, taxation and employees. The most common timespan for the inquiries is one month. Other common timespans are every third month and once per year. Inquiries that arrive only once per year are the most laborious. The results of the interviews are documented anonymously in the thesis.

As a conclusion, the systems used for answering to the official inquiries in Finland are made as user-friendly and easy to use as possible. The answering systems are mostly electronic and are designed to be as easy to use as possible and they are improved all the time. New automatic systems are also being developed, for example the National Income Registry KATRE, which is an automated system for sending employees payroll information to necessary public authorities. The costs from regulatory requirements should still be more proportional concerning the size of the enterprise.

Keywords: administrative, official inquiry, requirement, burden, small and medium sized enterprise

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Tietoperusta	7
2.1	Hallinnollisten kustannusten mittaaminen	11
2.2	Normi ja byrokratia	13
2.3	Yritysten kokoluokitus ja PK-yritykset Suomessa	14
2.4	Hallinnollisen taakan keventäminen	16
2.4.1	Taloushallinto	20
2.4.2	Henkilöstö	22
2.4.3	Pörssiin listautuminen	24
2.4.4	Digitalisaatio	25
3	Selvitys.....	27
3.1	Tutkimusmenetelmät	28
3.2	Työntilaaaja	30
3.3	Työn toteutus ja tavoitteet	31
4	Tulokset ja analysointi	32
	Lähteet	37
	Kuviot..	42
	Liitteet.....	43

1 Johdanto

Suomessa, niin kuin muuallakin maailmassa, yrityksiltä pyydetään kyselyillä ja tutkimuksilla tietoja liittyen muun muassa heidän valtakunnalliseen sekä kansainväliseen liiketoimintaansa, henkilöstöön, kulujen muodostumiseen, varastoon ja varastointiin sekä markkinointiin. Näiden tietojen kerääminen edesauttaa Suomen yritysten toiminnan ja kehittymisen seuraamista.

Kerätyistä tiedoista voidaan myös tehdä erilaisia syy-seuraus-päätelmiä, esimerkiksi miten erilaiset lakisäädäntöjen muutokset tai teknologian kehittyminen on vaikuttanut yrityksen ostokulurakenteeseen, henkilöstön palkkaamiseen, turvallisuuteen ja tyytyväisyyteen. Nämä tiedot ovat arvokkaita Suomen ja Suomen yritystoiminnan kehittämiseksi parempaan. (Tilastokeskus 2016c.) Näiden tietojen kerääminen ei ole ilmaista, sillä niistä aiheutuu kuluja niin kysyjälle kuin vastaajallekin, joillekin enemmän kuin toisille.

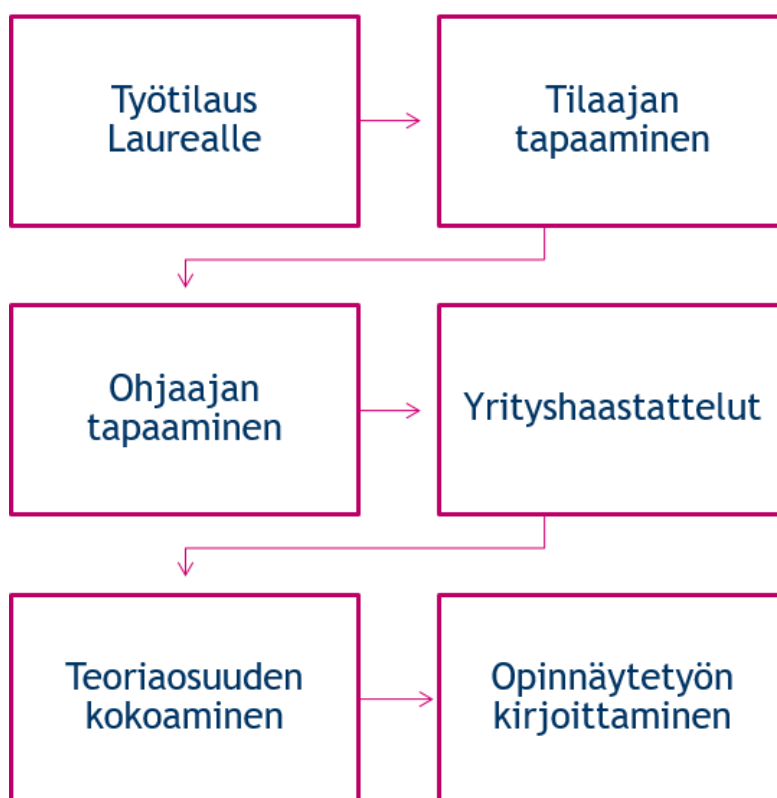
Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kartoittaa pienille ja keskisuurille yrityksille saapuvia viranomaiskyselyitä, eli tutkia yritysten hallinnollista taakkaa lakisäädösten kyselyiden ja tiedotusvelvollisuuksien osalta haastatteleamalla Länsi-Uudellamaalla toimivia pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Opinnäytetyössä perehdytään myös tämänhetkiseen hallinnolliseen kustannustaakkaan. Opinnäytetyötä varten suoritetuilla haastatteluilla kerättiin tietoja kohdeyritysten edustajilta liittyen kyselyihin kuluvaan aikaan, paljonko kyselyistä aiheutuu kuluja yritykselle, miltä kaikilta tahoilta kyselyjä saapuu ja mihin liittyen sekä kerättiin haastateltujen edustajien mielipiteitä näistä kyselyistä. Haastatteluilla oli myös tarkoitus kerätä mahdollisimman laaja lista viranomaiskyselyistä. Opinnäytetyö tehtiin tilaustyönä Länsi-Uudenmaan Kaupparille.

Koska työssä keskitytään pieniin ja keskisuurisiin suuriin yrityksiin, tärkeä osa on tämän määritelmän tutkiminen. Opinnäytetyön teoriapohjana on tutkittu yritysten hallinnollisista velvoitteista syntyviä kustannuksia Suomessa ja tutkittu, miten nämä kustannukset jakautuvat yrityksille, esimerkiksi työntekijöiden määrään verrattuna. Opinnäytetyössä tutustutaan myös standardikustannusmalliin, SCM, jolla mitataan kustannuksia, joita yritykselle syntyy hallinnollisista toimenpiteistä. Opinnäytetyössä perehdytään myös tämänhetkiseen hallinnolliseen kustannustaakkaan Suomessa ja käydään läpi nykyisen hallituksen suunnitelmia keventää tätä taakkaa lisätäkseen yritystoiminnan kannattavuutta ja kasvatusintoa.

Kuunnellessa työelämämme suunnasta päättäviä poliittisia- ja järjestötahoja, tulee selväksi, että yksinyrittäjiä ja heidän haasteita on alettu ymmärtää. Yksittäisten, pieniä toimialoja edustavien yritysten haasteet ovat kuitenkin selkeästi päättäjille ja johtaville virkamiehille tuntemattomia, sillä näillä ei ole varsinaista edustusta esimerkiksi työmarkkinaneuvotteluissa. Viime aikoina on kovasti vaadittu paikallisen sopimisen lisäämistä. Tähän liittyen on toivottu,

että Kauppakamari, yhdessä Elinkeinoelämän keskusliiton ja Yrittäjät-järjestön kanssa, voisivat miettiä yrittäjille koulutusta paikallisesta sopimisesta ja sen tavoitteista. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015.)

Kuviossa 1 on kuvattuna opinnäytetyön eteneminen. Ensimmäinen kohta sisältää työtilauksen saapumisen Laurealle ja esittelyn opinnäytetyöaihe-seminaarissa. Toinen vaihe oli tavata opinnäytetyön tilaaja ja selvittää työn lähtökohdat, teoreettiset raamit, tarkoitus, aikataulu sekä mitä tilaaja haluaa työltä ja miten työ olisi hyvä suorittaa. Tämän jälkeen kävimme opinnäytetyön ohjaajan kanssa läpi aiemmin sovitun suunnitelma ja miten opinnäytetyö suoritettaisiin Laurean ohjeiden mukaisesti. Yrityshaastattelut suoritettiin keväällä 2016 työntilaaajan antamien kriteerien pohjalta. Haastattelujen jälkeen koottiin teoriaosuutta, minkä jälkeen työtä ruvettiin valmistelemaan esittelyä varten.

Kuvio 1: Opinnäytetyön kulku

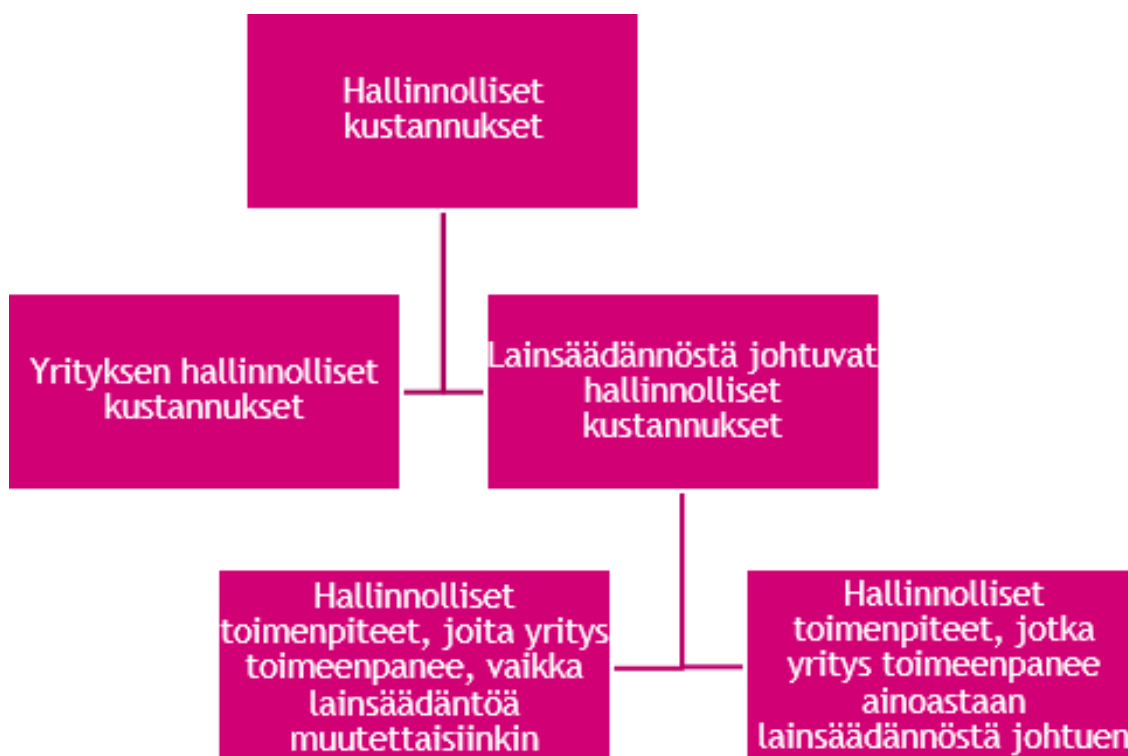
2 Tietoperusta

Yritysten hallinnollisiksi taakoiksi nimitetään niitä kustannuksia, ajallisia panostuksia ja muita yrityksen resursseja kuluttavia toimia, jotka ovat hallinnollisten tahojen vaatimia ja johtavat ajan käytön ohjautumiseen pois yrityksen varsinaisesta liiketoiminnasta. Näitä kustannuksia aiheutuu yrityksille muun muassa erilaisten suunnittelu-, raportointi- ja tiedonantovelvoittei-

den sekä lupamenettelyiden kokoamisesta, kirjaamisesta ja lähettämisestä. Esimerkkejä hallinnollisista velvoitteista on kirjanpito ja tilinpäätösilmoitus Patentti- ja rekisterihallitukselle, vero- ja palkkailmoitukset Eteralle ja Verohallinnolle ja viranomaiskyselyt liittyen muun muassa myydyn alkoholin ilmoitus Aluehallinnolle, tullimaksuilmoitukset ja yrityksen kopiointiin liittyen Teostolle. (Niinikoski, von Hertzen, & Kauppinen 2007, 18-19.)

Yritystoiminnan kohtaama lainsäädäntö voidaan jakaa kahteen lajityyppiin: pakottavaan ja tahdonvaltaiseen. Esimerkiksi työlainsäädäntö on pakottavaa, sillä työnantaja ei voi kirjata työsopimukseen ehtoja, jotka ovat työlainsäädännössä asetettuja ehtoja heikompia. Yritysten väliseen toimintaan liittyvästä lainsäädännöstä kuitenkin suuri osa on tahdonvaltaista, mikä tarkoittaa, että sopimusta laatiessa molemmilla osapuolilla on mahdollisuus asettaa oikeuksia ja velvollisuuksia. Tahdonvaltaisen lainsäädännön pääfunktio on saada pidettyä toimintakustannukset mahdollisimman alhaisina, sillä kaikkia laissa säädettyjä ehtoja ei tarvitse kirjata sopimukseen. ”Esimerkiksi Ruotsissa pienosakeyhtiöiden intressejä on pyritty edistämään tahdonvaltaisuuden lisäämisellä osakeyhtiölainsäädännössä.” (Kanninen & Määttä 2008, 48.)

Kuviossa 2 on havainnollistettu hallinnollisten kustannusten jakautuminen eri ryhmiin. Hallinnollisiksi kustannuksiksi määritellä sellaiset kustannuserät, jotka syntyvät yrityksille, vapaaehtoistoimijoille, viranomaisille ja kansalaisille, kun he suorittavat lakisääteiset velvoitteensa toimittaa tietoja liittyen yrityksen toimintaan tai tuotantoon joko viranomaisille tai yksityisille tahoille. (Niinikoski ym. 2007, 20-21.)

Kuvio 2: Hallinnollisten kustannusten ja rasitteiden välinen suhde SCM-mallin mukaisesti (Niinikoski ym. 2007, 20)

Hallinnollisten kustannuksien lisäksi joillekin yrityksille syntyy mukauttamiskustannuksia, joita syntyy esimerkiksi uusien tilojen ja tuotantovälineiden hankinnoista tai päivittämisestä ajankohtaista ja muuttuvaa lainsäädäntöä vastaavaksi. Myös yritysten toimintaan ja toimintatapoihin liittyvien säädösten vaatimusmuutokset aiheuttavat erinäisiä kuluja yrityksille, esimerkiksi eri toimialojen omat koulutus- ja pätevyysvaatimukset, eli erilaiset työpässit: muun muassa työturvallisuus-, tulityö-, trukki-, anniskelu- ja hygieniapassit. (Niinikoski ym. 2007, 19.)

Sääntelyistä aiheutuvat kustannukset vaikuttavat eri aloja edustaviin yrityksiin eri tavalla. Yksi suuri vaikuttava tekijä on yrityksen koko, sillä isommilla yrityksillä on taloudellisesta asemastaan johtuen mahdollisuus palkata yrityksen ulkopuolisia asiantuntijoita auttamaan sääntelyistä syntyviin velvoitteisiin. Koska pienimmillä yrityksillä ei ole varaa palkata ammattilaisapua vastaamaan näihin velvoitteisiin, tulee yrityksen omasta henkilöstöstä jonkun ottaa vastuu näistä velvoitteista omien yritysvastuittensa ohelle. Monissa tapauksissa yrittäjä itse joutuu ottamaan vastuun näistä velvoitteista omia aikaresurssejaan käyttämällä. Nämä vaikutukset korostuvat erityisesti työvoimavaltaisilla aloilla kuten kaupan-, matkailu-, majoitus- ja ravintola-aloilla. (Niinikoski ym. 2007, 19.)

Suomen sääntelyjärjestelmä on suunniteltu avoimeksi siten, että lakialoitteita varten pyydetään lausuntoja ja tutkielmia lakiin liittyviltä ammattilaisilta ja järjestöiltä, olipa kyse kansallisesta lainsäädännöstä tai EU-asioiden valmistelusta. Järjestelmän heikkoutena on se, että

lakiehdotusten valmistelulle annetaan liian vähän aikaa, jotta mahdollisia vaikutuksia voitaisiin tutkia ja arvioida laajasti ja tarkasti. (Suomen Yrittäjät 2015b, 3.)

Oikeusministeriön Paremman sääntelyn neuvottelukunta (2011, 16) ehdottikin loppuraportissaan, että järjestöjen ja muiden ammattilaistahojen kuulemista olisi hyvä aikaistaa jo lakisäädösten esivalmisteluvaiheessa, jotta heiltä saatu tietotaito, ideat ja palaute saataisiin parhaalla mahdollisella tavalla hyödynnettyä lakiesitystä tehtäessä. ”Temaattista, visioita ja arvoja koskevaa keskustelua tulisi siis käydä myös järjestöjen kanssa eikä vain hallinnon sisällä.”

”Vaikutusten arvioinnin tavoitteeksi ei tule asettaa yksimielisyyden löytymistä. Sen sijaan on luotava velvoitteita eri näkökulmien selvittämiseen mukaan lukien se vaihtoehto, että lainsäädäntöä ei muuteta lainkaan.” (Paremman sääntelyn neuvottelukunta 2011, 18.)

Kaikkia lakipohjaisia sääntelykustannuksia ei lasketa hallinnollisiin kustannuksiin, esimerkiksi ympäristönsuojelulakien takia yritys saattaa joutua tekemään laiteinvestointeja, jotta yritys täyttää kyseisessä laissa asetetut vaatimukset. Tässä tapauksessa voidaan puhua aineellisista mukauttamiskustannuksista. Sääntelykustannuksilla tarkoitetaan yrityksille lainsäädännöstä syntyvää kokonaiskustannuserää. (Kanninen & Määttä 2008, 3.)

Yritysten lakisääteiset velvollisuudet voidaan jakaa kahteen ryhmään; jatkuviin ja kertaluontoisiin velvollisuuksiin. Jatkuvat velvollisuudet tarkoittavat velvollisuuksia, joita yrityksen tulee suorittaa toistuvasti, esimerkiksi kerran kuukaudessa, neljännesvuosittain tai vuosittain. Tilintarkastus ja veroilmoitukset ovat erinomaisia esimerkkejä yrityksille jatkuvasti kustannuksia. Kertaluontoisista velvollisuuksista yrityksille koituu hallinnollisia kustannuksia vain kerran, esimerkiksi yrityksen aloitus- ja lopetusilmoitukset ja näihin liittyvät velvollisuudet. (Kanninen & Määttä 2008, 47.)

Myös lainsäädännön uudistukset saattavat aiheuttaa kertaluontoisia hallintokustannuksia yrityksille. Esimerkiksi tilintarkastuslain muutokset saattavat johtaa kerta luontoisiin kustannuksiin. Yritys saattaa joutua tekemään lainmuutoksen takia Patentti- ja rekisterihallitukselle, PRH, ilmoituksen yhtiöjärjestyksestä, yhtiösopimuksesta tai sääntöjen muutoksesta liittyen tilintarkastajan valintaan tai tilintarkastajasta luopumiseen. (Kanninen & Määttä 2008, 48.)

Lainsäädännön uudistusten tarkoitus on joko vähentää hallinnollisia kustannuksia, vähentää hallinnollista raskautta tai varmistaa pienempien ja uusien yritysten pärjääminen markkinoilla, joten lainuudistukset eivät aina merkitse hallintokustannusten lisääntymistä. Hyvä esimerkki tästä on Suomen liittyminen Euroopan patenttisopimukseen, jolla helpotetaan sopimukseen

kuuluvien Euroopan valtioiden patenttihakua Euroopan alueella. Tämä sopimus vähentää yritysten mahdollisia hallinnollisia kustannuksia eurooppapatenttia hakiessa siten, että yrityksen ei tarvitse käyttää ulkomaista patenttiasiamiestä hakiessaan eurooppapatenttia. (Kanninen & Määttä 2008, 48.)

Yksittäinen lakikin saattaa sisältää useamman kuin yhden ilmoitusvelvoitteen. Yritysten hallinnollista rasitetta mitattaessa jokainen tiedonantovelvoite jaetaan osiin, eli tietovaatimukseen. Tarvittavien tietojen tuottamiseen tarvitaan erinäisten hallinnollisten toimenpiteiden suorittamista. Näihin toimintoihin sisältyy muun muassa informaation keräämistä ja erinäisten ilmoitusten ja laskelmien tekemistä. (Kanninen & Määttä 2008, 69.)

Vuonna 2007 Euroopan komissio aloitti projektin osana Eurooppa 2020 -strategiaa, jossa oli tarkoitus vähentää EU-alueen yritysten hallinnollista kokonaistaakkaa 25 prosenttia vuoden 2012 loppuun mennessä. Vuonna 2012 tehdyn mittauksen jälkeen huomattiin, että tavoite oli ylitetty vähän yli kahdeksalla prosentilla. Euromääräisesti säästö oli 41 miljardia euroa. (Eurooppa komissio)

Suomi osallistui kevennysohjelmaan Suomen valtioneuvoston päätöksellä maaliskuussa 2009. Suomessa Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi, että Suomen yritysten hallinnollinen kokonaistaakka oli suuruudeltaan vähän yli kaksi miljardia euroa eli 1,2 prosenttia kyseisen vuoden bruttokansantuotteesta. Tämä tarkoittaisi onnistuessaan 500 miljoonan euron säästöjä Suomen yrityksille. Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2012 laatiman raportin mukaan laskua lähtötasosta oli vain yksi prosentti suunnitellun 25 prosentin sijaan. (Työ- ja Elinkeinoministeriö 2012, 1-5.)

2.1 Hallinnollisten kustannusten mittaaminen

Niinikosken ym. (2007, 42) mukaan Suomessa ei aiemmin ole käytetty minkäänlaista yhdenmukaista tai systemaattista tapaa laskea lainsäädännöstä syntyviä kustannuksia tai hallinnollisia rasitteita. Tämä pohjaa myös sitä, että voimassa olevasta lainsäädännöstä ei ole tehty perustason kulumittausta, jolloin uusien lainsäädännösten vaikutusta hallinnolliseen taakkaan ja rasitukseen ei voida kunnolla mitata säännöksiä laatiessa.

Yritysten hallinnollisista kustannuksista voidaan tehdä mikro- ja makroarviointeja. Mikroarvioinnissa arvioidaan yksittäisen säännöksen aiheuttamat kustannukset ja vaikutukset haastatteleamalla yrittäjiä ja asiantuntijoiden tekemillä simuloinneilla. Makroarvioinnilla tutkitaan yrityksille syntyviä hallintokustannuksia tietyn oikeudenalan, kuten vero- tai ympäristöoikeus,

kyselyillä, jotka tehdään tietyille edustusotokselle. On kyse sitten mikro- tai makroarvioinnista, yleensä tutkimuksen kohteena on yleensä yrityksiin kohdistuvat hallintokustannukset. (Kanninen & Määttä 2008, 68.)

Standardikustannusmallilla, on tarkoitus mitata kustannuksia, joita yritykselle syntyy hallinnollisista toimenpiteistä. SCM-mallissa on tärkeää erotella hallintokustannukset, jotka syntyvät yrityksen sisäisistä tai ulkopuolisista informaatiovaatimuksista. Toinen tärkeä osuus SCM-mallissa on normaalitehokkaan yrityksen käsite, eli kun SCM-mallilla lasketaan yritysten hallintorasitusta, ei yksittäisten yritysten hallinnollisten tehottomuutta tai tehokkuutta oteta huomioon. (Kanninen & Määttä 2008, 3)

Normaalitehokkaalle yritykselle ei ole valmista määritelmää, vaan se määritellään haastatteluilla, joiden kohderyhmäksi pyritään valitsemaan sopiva määrä tyypillisiä yrityksiä. Tutkimusta tehtäessä saatetaan joutua haastattelemaan myös yritysten ulkopuolisia asiantuntijoita, joille on ulkoistettu kohdeyritysten hallinnollisia toimia. Haastatteluilla on tarkoitus selvittää, kuinka paljon yrityksellä kuluu aikaa yksittäisen viranomaistoimenpiteen suorittamiseen. Normaalitehokkaan yrityksen määritelmä saadaan, kun tarpeeksi monen haastatellun yrityksen vastaustulokset ovat tarpeeksi yhdenmukaisia keskenään. (Niinikoski ym. 2007, 24.)

Euroopan unionin standardikustannusmalli, EU SCM, on Euroopan unionin komission kehittämä standardikustannusmallin muokattu versio, joka sopii paremmin Euroopan unionissa toimiville yrityksille. Malli julkistettiin maaliskuussa 2006. Mallin ensimmäisinä tavoitteina, sen alkuvaiheissa, oli suunnittelussa olleiden lakisäädäntöjen hallinnollisten rasitteiden arviointi. EU SCM-mallilla saatujen tulosten välillä on joitain eroavaisuuksia, sillä kussakin maassa on eroja yritystoimintaan liittyvissä lainsäädännöissä, mikä tekee kyseisten tulosten luotettavasta vertailusta melko hankalaa. Tämän takia Euroopan unionin komissio suunnittelee edellyttävänsä mittaamisen menetelmien harmonisointia. (Niinikoski ym. 2007, 25-26.)

Molempia standardikustannusmalleja voidaan myös käyttää tietyn lain, lainsäädäntöalueen tai koko maan lainsäädännön aiheuttamien hallinnollisten rasitteiden laskemiseen. SCM-mallilla saatuja mittaustuloksia voidaan hyödyntää yrityksen toiminnan tehostamiseksi sekä valtion toimesta korkeakustannuksellisten lainsäädäntöjen yksinkertaistamiseksi. Perustason mittauksella arvioidaan tutkimushetken lainsäädännöistä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset. Jos SCM-mallia käytetään voimassa olevien lakien ja asetusten aiheuttamien hallinnollisten rasitusten laskemiseen, puhutaan ex post -mittauksesta. SCM-mallin suurin etu on siinä, että kun perusmittaus on suoritettu, kustannustietojen päivittäminen sääntelyn muutosten yhteydessä ei tarvitse suorittaa koko perusmittausta uudelleen. (Niinikoski ym. 2008, 24)

EU SCM-mallilla pyritään myös kohdentamaan ilmoitettujen kustannusten alkuperä. SCM-mallissa tietovaatimukset jaetaan kolmeen pääluokkaan:

- A-sääntely: Tietovaatimus pohjautuu pelkästään EU-normeihin tai kansainvälisiin velvoitteisiin.
- B-sääntely: Tietovaatimus pohjautuu pelkästään EU-normeihin tai kansainvälisiin velvoitteisiin, mutta niiden käyttöönotto on jätetty jäsenvaltiolle. Tässä tilanteessa ei suoraan tiedetä, mitä tietoja alkuperäisessä normissa on pyydetty.
- C-sääntely: Tietovaatimus pohjautuu vain kansalliseen lainsäädäntöön. (Niinikoski ym. 2007, 24-25.)

Hallintorasiusten luokittelu yllämainittuihin kategorioihin helpottaa tunnistamaan rasiusten lähtökohdat ja sitä mikä on helpoin ja tehokkain tapa vaikuttaa niihin. Lisäksi kyseinen kategorisointi auttaa suunnittelemaan aikajännettä, jolla muutokset voidaan toteuttaa. Kansallisten lakien muuttaminen on helpompaa ja nopeampaa kuin esimerkiksi EU-lainsäädäntöjä. (Niinikoski ym. 2007, 25.)

2.2 Normi ja byrokratia

Jokainen laki, asetus, määräys tai ohje, eli normi, on luotu aina jotakin tarkoitusta varten. Esimerkiksi vähäosaisten auttamiseksi, kauppojen toiminnan laillistamiseksi tai tasa-arvoistamiseksi tai muulla tavalla auttamaan ihmisten elämää tai yritysten ja järjestöjen toimintaa. Onnistuneimmillaan näillä normeilla rakennetaan edellytyksiä ja mahdollisuuksia tehokkaalle toiminnalle markkinoilla, alennetaan liiketoiminnan kustannuksia ja mahdollistetaan kokonaisten uusien teollisuudenalojen syntyä. (Vartola 2009, 2.)

Normi yksinkertaisimmillaan tarkoittaa säädöstä eli lakikokonaisuutta, säännöstä, lakipykälää, asetusta tai säädöshierarkiaa eli ohjeistusta lainsoveltajalle. Kaikki normit eivät välttämättä ole virallisia lakeja tai asetuksia, vaan yhteiskunnan osan, esimerkiksi taloyhtiön yhteisesti laaditut päätökset sovun ja asumisrauhan ylläpitämiseksi. Normilla saatetaan myös tarkoittaa yhteisesti asetettua pelisääntöä, menettelytapaa, sitovaa toimintaohjetta tai yleistä, hyvän tavan mukaiseksi koettua, havaintoa. (Vartola 2009, 11-12.)

Normien ylläpitäminen, eli byrokratia, on tärkeä osa yhteiskunnan toiminnan ja turvallisuuden takaamiseksi. Byrokratia on onnistunutta, jos sillä saadaan ylläpidettyä ja varmistettua kansakunnan hyvinvointi sekä yksittäisten kansalaisten, yritysten ja muiden organisaatioiden tasa-arvoinen kohtelu. Liiallisella säädöstämisellä on tosin hintansa. (Vartola 2009, 12.)

Liiallinen säätely ja juridinen valvonta johtavat pahimmillaan joidenkin arkisten toimien ylenpalttiseen hidastumiseen. Tällaista toiminta-asteen laskemista ja lupaprosessien hidastamista

kutsutaan turhaksi byrokratiaksi, josta esimerkkejä ovat muun muassa asetetut lait, säädökset ja normit jotka turhaan hidastavat yrityksen perustamista, ylläpitämistä, kehittämistä ja/tai laajentamista. (Vartola 2009, 12.)

2.3 Yritysten kokoluokitus ja PK-yritykset Suomessa

Suomessa yritykset jaetaan neljään eri kokoluokkaan; mikro, pieni, keskisuuri ja suuri. Mikro-, pienistä ja keskisuurista yrityksistä käytetään yleisesti yhteislyhennettä PK-yritykset. Yritysten kokoluokan määrytymiseen yrityksen päättyneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella tulee ylittää kaksi rajaa kolmesta, raja-arvot kuviossa 3. Nämä rajat ovat yrityksen henkilöstömäärä, liikevaihto ja taseen loppusumma. (Tilastokeskus 2016a, 2016b.)

Luokka	Henkilöstömäärä, hlö	Liikevaihto, €	Tai	Taseen loppusumma, €
Keskisuuri	<250	<50 000 000	Tai	<43 000 000
Pieni	<50	<10 000 000	Tai	<10 000 000
Mikro	<10	<2 000 000	Tai	<2 000 000

Kuvio 3: Yritysluokat, Suomi (Tilastokeskus 2016a, 2016b)

Suuryrityksiksi luokitellaan siis kaikki yritykset, joilla henkilöstömäärä ylittää 250 henkilöä ja liikevaihto ylittää 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma ylittää 43 miljoonaa euroa.

Yllä mainituiden rajojen lisäksi yrityksen tulee täyttää myös riippumattomuusperiaate. Riippumattomuusperiaate täyttyy, jos ulkopuolinen ei-PK-yritys tai -konserni, omistaa alle 25 prosenttia yrityksen pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista. (Tilastokeskus 2016a.)

Niinikosken ym. (2007, 48-49) mukaan Suomessa toimii verohallinnon tietoihin pohjautuen kaikkiaan 518 950 yritystä, jotka jaetaan kahteen kategoriaan; kuukausiraportoijiin ja vuosiraportoijiin:

- Kuukausiraportoitajat, yht. 285 939 kpl
 - o Joista pieniä yrityksiä (liikevaihto alle 1 milj. €) 264 687 kpl
 - Pienistä yrityksistä sisäisenä työnä tekeviä 169 258 kpl
 - o Joista suuria yrityksiä (liikevaihto yli 1 milj. €) 21 252 kpl
 - Suurista yrityksistä sisäisenä työnä tekeviä 19 671 kpl
- Vuosiraportoitajat, yht. 233 011 kpl
 - o Joista sisäisenä työnä tekeviä 226 021 kpl

Verohallinnon tietojen mukaan kuukausittaisen arvonlisäilmoituksen palauttaa sähköisesti 50 prosenttia yrityksistä, kun taas vuosiraportoinnin piirissä olevista alkutuottajista ainoastaan 1 000 palauttaa ilmoituksensa sähköisesti. Haastatteluaineiston perusteella sähköisesti yhteisömyynti-ilmoituksen tekee vain suuret yritykset. Sähköisen yhteenvetoilmoituksen tekee suurista yrityksistä 50 prosenttia, pohjautuen arvonlisäveroilmoitustilastoihin. (Niinikoski ym. 2007, 49.)

1990-luvulla Saksassa tehdyn tutkimuksen mukaan yritys käyttää vuodessa keskimäärin 700 työtuntia hallinnollisiin toimiin, kulutettuun aikaan vaikuttaa huomattavasti yrityksen koko. Tutkimuksen mukaan mikroyrityksellä hallintotyöhön kului vuodessa 62 tuntia per työntekijä, kun taas suuryrityksen vastaava luku oli vain 5,5 tuntia. Henkilöstömäärään verrattuna mikroyritykset joutuvat siis kuluttamaan yli kymmenkertaisen määrän aikaa hallinnollisten velvoitteidensa suorittamiseen. (Kanninen & Määttä 2008, 82.)

Kuviossa 4 on kuvattu Ruotsissa vuonna 2003 tehty tutkimus arvonlisäverotuksesta aiheutuvista hallintokustannuksista erikokoisten yritysten kesken, kustannukset on merkitty Ruotsin kruunuina. Kuten kuvioista helposti näkee, ero mikro- ja suuryrityksen välillä on valtava. Mikroyritykselle, joka työllistää 1-9 henkilöä, muodostuu 175 kertaa enemmän hallintokustannuksia kuin suurelle yritykselle, joka työllistää yli 249 henkeä. PK-yritysten hallintokustannukset ovat noin 220-kertaiset suureen yritykseen verrattuna.

Työntekijöiden lukumäärä, hlö	Kustannukset per työntekijä, SEK
0	2 500
1-9	1 575
10-49	325
50-249	79
>250	9

Kuvio 4: Ruotsin arvonlisäveron hallintokustannukset (NUTEK 2004, 12)

Suomessa oli vuonna 2014 yhteensä 363 587 yritystä. Nämä yritykset työllistivät yhteensä 1 434 000 ihmistä. Näistä 363 587 yrityksestä 99,8 prosenttia oli henkilöstön määrällä mitattuna PK-yrityksiä eli yrityksiä, jotka työllistivät alle 250 henkilöä. Kyseisten yritysten liikevaihto muodosti 56,7 prosenttia vuoden 2014 kokonaisliikevaihdosta, mikä oli 385 897 miljoonaa euroa. (Tilastokeskus 2015.)

Suomen Yrittäjien (2015a) mukaan pienet ja keskisuuret yritykset ovat niitä yrityksiä, jotka ovat synnyttäneet työpaikkoja Suomessa. Vuosina 2001-2012 suuret yritykset, eli yli 250 henkeä työllistävät yritykset, palkkasivat vain 7 164 henkeä, kun taas PK-yritykset työllistivät yli 100 000 henkeä.

2.4 Hallinnollisen taakan keventäminen

Liiallisten ja yritysten toimintaa rajoittavien ja hidastavien normien purku on erittäin ajankohtainen aihe niin Suomessa kuin Euroopan Unionissakin. Liian tiukkojen normien ja asetusten vaikutus on havaittavissa yritystoiminnan kilpailukyvyyn ja ketteryden heikentymisessä. Lisäksi liika normitus on vaikuttanut maatalouteen, rankentamiseen, investointeihin ja vapaaehtoistoimintaan. (Valtioneuvoston kanslia 2015b.)

Tähän mennessä Suomessa toimivien yritysten hallinnollista taakkaa on kevennetty esimerkiksi karsimalla lupajärjestelyjä ja hyödyntämällä uutta teknologiaa ja sähköistämällä palveluita. Useiden tutkimusten ja lainsäädännön muutoksiin liittyvien kyselyiden tuloksissa on havaittu, että uudistuksia valmisteltaessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota muun muassa lainmuutoksen vaikutusarviointeihin. (Niinikoski ym. 2007, 42.)

Suomessa hallitus on jo pitkään pyrkinyt tehostamaan yrittäjyyspolitiikka. Esimerkiksi pääministeri Vanhasen hallituskaudella yksi hallituksen politiikkaohjelmista oli yrittäjyystoiminnan tehostaminen. Kyseisen ohjelman tarkoitus oli mahdollistaa yritysten toimintaympäristön vakaata ja pitkällä aikavälillä ennustettavaa kehittyminen. Ohjelman kokonaistavoite oli nostaa Suomen yrittäjyystoiminta Euroopan kärkimäinen tasolle. (Niinikoski ym. 2007, 42.)

Niinikosken ym. (2007, 42) mukaan yrittäjyyden politiikkaohjelmalla vähennettiin muun muassa yrityksiin kohdistuvaa byrokratiaa. Konkreettisina esimerkkeinä olivat muksuton Internetissä toimivat pientyönantajien maksupalvelu. Kyseisen palvelun lisäksi vuonna 2010 otettiin käyttöön verohallituksen verotilijärjestelmä, jonka on tarkoitus helpottaa verojen, esimerkiksi arvonlisäveron ja työnantajasuoritusten, tilittämistä. Yrittäjyyden politiikkaohjelmaan kuului myös verottajan ja kaupparekisterin tietojärjestelmien uudistaminen. Uudistuksen tavoitteena oli helpottaa tilinpäätöstä siten, että sitä ei tarvitsisi erikseen toimittamaan verottajalle ja kaupparekisteriviranomaiselle.

Keväällä 2015 Suomeen valittiin uusi 200 henkinen eduskunta toimimaan vuoteen 2019 asti. Istuvan hallituksen täysistunnossa 24.6.2015 pääministeri Juha Sipilä kertoi Suomen tarpeesta karsia yksityis- ja yritys-elämää vaikeuttavia lakeja, säädöksiä ja normeja. Aloitettiin niin sa-

notut normitalkoot. Näillä talkoilla on tarkoitus keventää ja helpottaa suomalaisten ja yritysten arkista toimintaa ja näin ollen lisätä Suomen taloudellista kasvua. (Valtioneuvoston kanslia 2015b.)

Lakeihin tehdään yleensä muutoksia säädös kerrallaan, mikä saattaa johtaa vaikutelmaan, että sillä ei ole helpottavia vaikutuksia esimerkiksi pienyritysten toimintaan, mutta kun otetaan huomioon, esimerkiksi vuoden aikana tehdyt lainsäädännön muutokset, voidaan huomata selviä helpotuksia lainsäädännössä. Tästä syystä olisi hyvä aika ajoin tehdä tutkimuksia hallinnollisesta rasituksesta elinkeinoelämälle ja erityisesti pienyrityksille, jotta sääntelykustannuksista olisi ajanmukainen objektiivinen kuva. (Kanninen & Määttä 2008, 61.)

Iso-Britannia on aktiivisesti pyrkinyt vähentämään yritysten hallinnollista sääntelyä pitkän aikaa, kun Iso-Britanniassa suoritettut tutkimukset ja kyselyt osoittivat yrittäjien olevan sitä mieltä, että asetetut lait ja säädökset estivät yritystoiminnan kasvattamista, tekemällä suuremman yrityksen hallinnollisista toimista kohtuuttoman suuria. Vuonna 2010 Iso-Britannia otti käyttöön yksi sisään - yksi ulos -periaatteen, jolla oli tarkoitus luoda säästöjä yrittäjille, jotta he voivat kasvattaa liiketoimintaansa vähemmällä hallinnollisilla velvoitteilla. Periaatteella kaikki ministeriöt pakotettiin tekemään lakiehdotuksiinsa laskelma, josta selviäisi laista aiheutuvat kulut yrityksille ja esitys tarvitsee hyväksynnän erilliseltä komitealta, Regulatory Policy Committee. Lisäksi ministeriön tulee kirjata esityksessään toimi, jolla yritykset säästävät yhtä paljon, kun uudesta esityksestä syntyisi kustannuksia. Järjestelmän etenemistä seurataan jatkuvasti ja tästä julkaistaan tiivistelmä kahdesti vuodessa. (HMGovernment 2011, 3).

Helpottaakseen Suomessa toimivien yritysten toimintaa, tulee Suomen olla rohkeasti mukana uudistamassa toimintalinjojaan, karsimassa vanhoja toimintamalleja ja muuttamassa ajattelutapoja. Uudistumisesta tulisi muuttua pysyvä osa valtion toimintaa, eikä kertakäyttöiseksi toimeksi yhdeksi hallituskaudeksi kerrallaan, jotta uudistuminen ja sopeutuminen tuleviin säädösmuutoksiin saadaan mahdollisimman helpoksi. (Valtioneuvoston kanslia 2015b.)

Normien purkamista ei tule kuitenkaan aloittaa ilman kunnollista pohjatyötä ja tutkimuksia mahdollisista vaikutuksista, niin positiivisista kuin negatiivisista. Lisäksi normien purkamisen vaikutuksia ja tulevaa ajanmukaisuutta tulee seurata aktiivisesti, sillä säännöksillä varmistetaan yhteiskunnan ja sen asukkaiden turvallisuuden ja muiden perustarpeiden ylläpito ja takaaminen. (Valtioneuvoston kanslia 2015b.)

Pienyrityksiin kohdistuvat lievennykset saattavat johtaa tulkintaongelmiin siinä suhteessa, että miten kyseisten lievennysten määräytyminen on kirjattu, eli koskeeko ”vapautus esimerkiksi sellaisia yrityksiä, joilla on kalenterivuodesta 11 kuukautta 35 työntekijää, mutta yhden kuukauden ajan ainoastaan 20 työntekijää”. Toinen mielenkiintoinen ajatus Kanniselta ja

Määtälä (2008, 88) on tulevatko pienyrityslievennykset koskemaan sellaisia yrityksiä, jotka niitä todella tarvitsevat ja saako joku yritys lievennyksen, jota se ei välttämättä tarvitse.

Ruotsi käynnisti 2000-luvun alulla tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää Ruotsissa toimiville yrityksille syntyvät hallinnolliset kustannukset ja miten lainsäädäntöä tulisi muuttaa, jotta nämä kustannukset saataisiin matalammiksi. Tässä tutkimuksessa päätoimijana oli ruotsalainen hallintovirasto Närings- och teknikutvecklingsverket, NUTEK. Tutkimuksen toteuttamisessa käytettiin myös paljon ulkopuolisten konsulttien apua. Tutkimuksen yhteydessä tutkittiin ja suunniteltiin parasta tapaa lainsäädäntöjen yksinkertaistamiseksi. (Kanninen & Määtälä 2008, 73.)

Yhdysvalloissa sen sijaan tutkittiin sääntelyistä yrityksille syntyvää kokonaiskustannusrakennetta. Tutkimuksesta huomattiin selvästi, kuinka paljon enemmän lainsäädännöstä aiheutuu muitakin kustannuksia, kuin vain hallinnollisia kustannuksia. Tutkimuksesta selvisi myös hyvin, miten yrityksen kokoluokka vaikutti kustannusten määrään. (Kanninen & Määtälä 2008, 73.)

Näin ollen maailman populaation kasvaessa ja teknologian ja tietämyksen kehittyessä tulisi normien, niiden toiminnallisuuden ja käytännöllisyyden seuraamista, päivittämistä ja mahdollista vähentämistä seurata aktiivisesti. Aktiivisella seuraamisella ja päivittämisellä yritysten ja yrittäjien lakisäateistä taakkaa saataisiin kevennettyä, lisättyä yritysten toimintamahdollisuuksia ja kannattavuutta sekä vähennettyä turhaa lupahakemusbyrokratiaa. (Paremmen sääntelyn neuvottelukunta 2011, 25.)

Verrattain pienenä valtiona Suomella on hyvät mahdollisuudet päästä takaisin taloudelliseen kasvuun kiinni tässä nopeasti kehittyvässä ja muuttuvassa ajassa, kunhan turhasta sääntelystä päästään eroon ja ihmisiä kannustetaan tekemään töitä ja yrittämään sekä investoimaan kotimaahansa. (Kauppakamari 2014, 9.)

Suomen taloudellisen tilanteen parantamiseksi olisi siis parempi, että Suomen yritykset saisivat keskittää suuremman osan kapasiteetistaan ja voimavaroistaan oman yrityksensä toiminnan suorittamiseen ja kehittämiseen, eikä erinäisten pakotteiden seuraamiseen ja täytäntöönpanemiseen ja tiedusteluihin vastaamiseen. (Suomen Yrittäjät 2015b, 14.)

Hallituksen suunnitelmana on selkeyttää säädöspolitiikan ohjausta, keventää sääntelyn nettomääräisyyttä sekä lisätä näiden vaihtoehtoisten ohjauskeinojen käyttöä. Lisäksi tavoitteena on turhan sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen. (Valtioneuvoston kanslia 2015a, 25.)

Jotta tämä saadaan toteutettua, tulee yritysten hallinnollinen taakka minimoida laatimalla konkreettinen ja tavoitteellinen ohjelma, jonka toimeenpano aloitetaan heti. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi hallituskauden 2015-2019 Kokoomuksen eduskuntaryhmä on luonut viisi-kohtaisen toimintalistan yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi:

1. Kehitetään Yritys- ja yhteisötietojärjestelmää, YTJ:tä, siten, että se toimisi yritysten raportoinnin ja tiedonantovelvoitteiden ainoana viranomaiskyselijätahona, josta kaikki muut tietoja tarvitsevat tahot voivat hakea yrityksistä tarvitsemansa tiedot.
2. Lisätään yritysten kilpailukykyä vähentämällä valtakunnallista lisäsääntelyitä liittyen yritysten raportointi- ja virallisvelvoitteisiin. Varmistetaan myös, että nykyisiä velvoitteita ei lisätä. Lisäksi madalletaan kynnystä listautua pörssiin keventämällä ja yksinkertaistamalla pörssiyhtiöihin liittyvää sääntelyä.
3. Nostetaan tilintarkastusvelvollisuuden rajoja lähemmäs Euroopan Unionin asettamia rajoja ja poistetaan velvollisuus toimittaa toimintakertomus yrityksiltä, joiden ei tarvitse tarkastaa tilintarkastustaan.
4. Madalletaan erityisesti pienten yritysten kynnystä palkata työntekijöitä. Esimerkiksi pidentämällä koeaikaa ja mahdollistamalla määräaikaiset sopimukset ilman nykyään vaadittuja perusteita.
5. Helpotetaan lainsäädäntöjen vaikutusten arvioimista ja seuraamista, erityisesti yritysten osalta, konkreettisilla toimintamalleilla. (Kokoomuksen eduskuntaryhmä 2015, 9.)

Kannisen ja Määtän (2008, 59) mukaan lainsäädäntöä suunniteltaessa on tärkeää pyrkiä arvioimaan yrityksille syntyviä kustannuksia hallinnollisista sääntelyistä. Kannisen ja Määtän mukaan tällaisesta ennakoivasta laskennasta ei ole monia esimerkkejä. Yksi esimerkki, missä yrityksille aiheutuvia konkreettisia kustannuksia oli laskettu, oli tilintarkastusvelvollisuus, johon hallitus esitti lakimuutosta vuonna 2006 (HE 194/2006 vp). Esityksen pohjana toimi tutkimus, jossa oltiin konkreettisesti laskettu pienosakeyhtiöiden tilintarkastuskustannuksia, joiden summa oli keskimäärin 325 euroa vuodessa per yhtiö. 325 euron tilintarkastuskustannuksen lisäksi yhtiölle aiheutui keskimäärin 407 euroa menoja yhtiön omasta panostuksesta tilintarkastukseen liittyen, jolloin tilintarkastusvelvollisuudesta aiheutui yhteensä 732 euroa kustannuksia vuodessa.

Lainsäädäntöä uudistettaessa tulee harkita tarkkaan, miten tietyn pykälän kumoaminen tai lyhentäminen vaikuttaa lain ymmärrettävyyteen tai kattavuuteen. Esimerkiksi Tanskassa oli tarkoitus yksinkertaistaa osaa yhtiösääntelyjä. Nämä yksinkertaistamiset aiheuttivat kritiikkiä, sillä uudistukset aiheuttivat merkittäviä yhtiösääntelyyn liittyviä aukkoja ja epäselvyyksiä. Näin ollen yksinkertaistaminen johtikin lainsäädännön tulkinnallisiin ongelmiin ja täten hallintokustannusten nousuun. Toisaalta yhden lainsäädännön, tai sen osan, kumoaminen ei välttämättä johda hallinnollisten kustannusten alenemiseen, mikäli se korvataan uudella

sääntelyllä. ”Esimerkiksi näin voi käydä, jos verotukia karsitaan verojärjestelmästä, ja ne korvataan suorilla avustuksilla tai korkotukilainoilla.” (Kanninen & Määttä 2008, 93.)

Loppupäätelmänä Kanninen ja Määttä (2008, 95) tuumaavat että pienyrityskevennykset sekä lainsäädännön keventäminen ja yksinkertaistaminen ovat paras keino madaltaa hallinnollisia kustannuksia. Esimerkiksi nostamalla joidenkin lakisääteisten velvoitteiden rajoja, jotta ne eivät koska kaikista pienimpiä yrityksiä, yrityksillä säästää huomattavasti hallinnollisissa kustannuksissa, vaikka samalla lainsäädännön kevennykset saattavat aiheuttaa tulkintaongelmia ja näin ollen lisätä hallinnollisia kustannuksia.

2.4.1 Taloushallinto

Suomen Yrittäjien ja Finnveran keväällä 2008 suorittama PK-yritysbarometriin vastanneiden yritysten mukaan raskaimpia säädösalueita olivat ”työoikeus ja muu työelämän sääntely, verotus, ympäristölainsäädäntö, kilpailulainsäädäntö, henkilötietosäädökset, julkiset hankinnat, kuluttajansuoja, kirjanpitolaki, tilintarkastuslaki, yhtiö- ja kaupparekisterilainsäädäntö, tulli-asiat sekä Tilastokeskukselle annettavat tiedot. (Yritysten hallinnollisen taakan vähentämisen ohjausryhmä 2009, 25.)

Kuviosta 5 näkee helposti, kuinka paljon tiukempi tilintarkastusraja on Suomessa, kuin kyseiseksi rajaksi on asetettu Euroopan Unionissa. Suomen vaaderajat tilinpäätöksen tarkastuttamiseen taseen loppusumman ja liikevaihdon osalta ovat noin 2,3 prosenttia Euroopan Unionin vastaavista rajoista ja henkilöstömäärän kohdalla kuusi prosenttia.

	Taseen loppusumma, €	Liikevaihto, €	Tai	Henkilöstömäärä, hlö
Suomi	>100 000	>200 000	tai	>3
EU	>4 400 000	>8 800 000	tai	>50

Kuvio 5: Tilintarkastusvelvollisuusrajat (Suomen tilintarkastajat 2016; Federation of European Accountants 2016, 1)

Kanniainen ja Määttä (2008, 52-65) huomauttavat, että pieni yritys saattaa kohdata luottamuksen puutetta, mikäli se ei tarkastuta kirjanpitoaan. Esimerkkinä he käyttävät luotonantajia ja valtion tarjoamia taloudellisia tukia, joiden saantivelvoitteena saattaa olla tarkastettu tilinpäätös. Tämä asettaa pienet yritykset melko ikävään tilanteeseen, sillä kansainvälisten selvitysten perusteella tilintarkastus saattaa kattaa jopa 10-15 prosenttia yrityksen hallinnollisesta kokonaiskuormituksesta.

Kuviossa 6 on osa MST Yhtiöt Oy:n taloushallintopalveluiden hinnastosta. Hinnat eivät sisällä arvonlisäveroa. Kuviossa on esimerkki, mitä yritys joutuu maksamaan pelkästään erilaisista pakollisista ilmoituksista. Yrityksen muoto on suora vaikuttaja tilinpäätöksen tekemiselle ja veroilmoitukselle. Tilinpäätös, vero- ja vuosi-ilmoitus ovat vuosittain lähetettäviä virallisia ilmoituksia, jotka on pakko lähettää. Viranomaisilmoitus-kohdan hinnalla tarkoitetaan yhden ilmoituksen täyttämistä ja lähettämistä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi anniskeluilmoitusta, taksi-ilmoitusta tai arvonlisäveropalautusten hakemista muista EU-maista.

Yritysmuoto/ Palvelu	T:mi	Ky/Ay	Oy
Tilinpäätös	154,00€	198,00€	242,00€
Veroilmoitus	115,50€	154,00€	198,00€
Vuosi-ilmoitus	66,00€	66,00€	66,00€
Viranomais- ilmoitus	15,00€	15,00€	15,00€

Kuvio 6: Palveluhinnasto (MST Yhtiöt Oy 2017)

Tilitoimiston perustamiseen ei tarvita erillisiä lupia, vaan yrityksen perustamisessa seurataan normaaleja yrityksen perustamistoimia. Tämä johtaa siihen, että tilitoimisto voi asettaa omat hinnastonsa palveluilleen. Nykyään kun kirjanpito- ja palkkahallintojärjestelmät ovat sähköistyneet niin tilitoimiston voi valita, vaikka Suomen toiselta puolelta, mikä puolestaan edesauttaa hintojen tasautumista. Tilitoimistot laskuttavat asiakkaitaan normaalisti pohjautuen: töihin kuluneeseen aikaan, tapahtumien määrään tai kiinteällä kuukausi maksulla. (Taloushallintoliitto 2017a.)

Merkki laadukkaasta tilitoimistosta on KLT-merkintä, joka on Tili-instituuttisäätiön järjestämä koe ja vaatimus päästä auktorisoiduksi Taloushallintoliiton jäseneksi. (Taloushallintoliitto 2017b).

Vaikka Suomessa pienosakeyhtiöt ja valtaosa henkilöyhtiöistä vapautettaisiin tilintarkastusvelvollisuudesta, ei näistä yhtiöistä ja yrityksistä kaikki luopuisi tilintarkastajan käytöstä. Kannisen ja Määtän (2008, 64) mielestä epätarkat rajat tilintarkastajan valintaan saattavat omalta osaltaan vaikeuttaa pienyritysten päätöstä tarkastajan valitsemiseen.

Näin ollen ei ole yksiselitteisen varmaa, että tilintarkastusvelvollisuuden poistaminen pienyrityksiltä vähentäisi niiden hallinnollisia kustannuksia. Lisäksi yksiselitteisten laskelmien tekeminen tilintarkastusvelvollisuudesta on liki mahdotonta, sillä jokainen yritys joutuu itse tekemään arvionsa siitä, onko tilintarkastajan valitseminen taloudellisesti mahdollista tai tarpeellista. (Kanninen & Määttä 2008, 64.)

2.4.2 Henkilöstö

Tällä hetkellä pienten ja keskisuurten yritysten yksi suuri kompastuskivi on työllistäminen. Työ on ihmisille avain elannonhankintaan ja elintason ylläpitämiseen. Moni yritys tarvitsisi lisää henkilöstöä ja haluaisi auttaa ihmisiä työllistymään, mutta tässä kohtaa sääntelybyrokraatia astuu vastaan. Työntekijöiden rekrytoimiseen liittyy suuria, vaikeita inhimillisiä näkökohtia ja isoja finansialisia kustannuksia. ”Yritys, tekijä ja tuki eivät löydä toisiaan.” Työllistämisen tulppina toimivat myös Suomen työmarkkinoiden joustamattomuus ja korkeat työntekemisen sivukulut. (Kauppakamari 2014, 37-39.)

Tekstiilialan yrityksen toimitusjohtaja muistutti, että korvaavien henkilöiden rekrytoinnista ja koulutuksesta syntyy lisäkuluja yrityksille ja nämä kulut saattavat koitua pienelle yritykselle kohtalokkaaksi, mikäli palkattu henkilö osoittautuu pestiin sopimattomaksi. Myös äitiysloma on pienyrityksille suuri riski, sillä työnantaja on lainnojalla velvollinen maksamaan osan äidin palkasta tämän ollessa pois töistä. ”Palkkaukseen liittyy aina byrokratiaa ja se on ymmärrettävää.” (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015.)

Tekstiilialan yrityksen toimitusjohtaja kritisoi myös pekkaspäiviä, eli työajan lyhennysvapaita, sillä ne kuormittavat yritysten taloushallintoa ja yrityksen johtoa monimutkaisella laskenta-järjestelmällään. Myös palkkatason yleinen nouseminen lisää yritysten henkilöstökustannuksia, mikä vuorostaan vähentää yritysten resursseja hankkia yrityksen ulkopuolisia palveluita yritystoiminnan kehittämiseksi. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015.)

Toimitusjohtaja kummastelee myös Suomessa olevaa velvoitetta maksaa palkkaa sairastuneelle työntekijälle. Suomessa yrityksellä sairausajan palkka-aika on sairausloman kymmenen ensimmäistä päivää, kun taas esimerkiksi Liettuassa vastaava velvollisuus kestää vain kaksi päivää ja työnantaja joutuu maksamaan vain 80 prosenttia henkilön palkasta (Aaviksoo, E. ym. 2014, 12-35). Näin ollen yrityksille syntyy kuluja henkilöstä, joka ei tuota mitään ja jonka poissaoloon yritys ei ole vaikuttanut. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015.)

Työlainsäädäntö saattaa aiheuttaa rajanveto-ongelmia, kun mietitään, lasketaanko esimerkiksi työehtosopimuksista aiheutuvat henkilöstökustannukset hallintokustannuksiksi. Ruotsissa

ongelma on pyritty poistamaan erottelemalla työnantajana toimimisesta syntyvät hallintokustannukset riippuen siitä, että johtuvatko ne työnantajavelvollisuudet suoraan laista vai työehtosopimusten määräyksistä. Kannisen ja Määtän (2008, 54) mukaan ”työehtosopimuksiin palautuvat hallintokustannukset olisi suositeltavaa lukea mukaan yritystoiminnan hallintokustannuksiin: työelämän sääntely näet rakentuu useimmilla toimialoilla työehtosopimusten varaan.”

Valtion olisi hyvä helpottaa ihmisten työllistymistä, sillä työttömyys käy valtiolle kalliiksi. Jos ihminen menettää työllistymismahdollisuutensa alle 25 vuotiaana, tämä tulee maksamaan yhteiskunnalle 27 500 euroa vuodessa. Tästä voidaan laskea, että kun työkyvytön ihminen täyttää 60 vuotta hänen työttömyytensä on maksanut yhteiskunnalle noin 1,1 miljoonaa euroa. (Kauppakamari 2014, 39.)

Tilastokeskuksen (2016d) mukaan syyskuussa 2016 Suomen työikäisestä väestöstä, 15-74 vuotiaista, työttömänä oli 204 000 henkilöä, joka oli 21 000 vähemmän verrattuna vuodentakaiseen. Vaikka työttömien määrä on vähentynyt, myös avointen työpaikkojen määrä on kasvanut. Toisella neljänneksellä 2015 avoimia työpaikkoja oli 28 800 kappaletta ja nyt vastaava luku on 30 600. (Tilastokeskus 2016e.)

Pienille yrityksille Tilastokeskus saattaa aiheuttaa suuriakin kuluja, mikäli ne kuuluvat tilastointivelvoitteen alle. Tilastokeskukselle voi joutua tilastoimaan esimerkiksi kuukausipalkkatiaston kuukausipalkkaisille ja neljännesvuositiaston tuntipalkkaisille. Tietoja kaikkiin näihin tilastoihin ei saa suoraan kerättyä palkkakirjanpidosta, mikä saattaa johtaa pitkäkestoiseen ja kalliiseen selvitysprosessiin. (Kauppakamari 2014, 37.)

Mahdollistaakseen myös pienten yritysten uskalluksen työvoiman palkkaamiseksi, tulee kynnys työvoiman rekrytoimiseksi saada mahdollisimman alas. Kun pienetkin yritykset uskaltavat palkata ihmisiä, mahdollistuisi yrityksen liiketoiminnan kasvamisen sekä Suomen työttömyyden vähentämisen. Pienten yritysten on helpoin kasvattaa liiketoimintaansa, mutta yksi tärkein osa tähän on osaavan henkilöstön hankkiminen ja kouluttaminen, mutta tämän hetkisen direktiiviäidakon ja vaatimustason takia henkilöstön hankkiminen on liian kallista pienille yrityksille. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015.)

Harmaan talouden vähentämistä ja torjuntaa ajatellen ei ole mitään järkeä pitää työnantajavelvoitteita yhtä korkealla tasolla, kuin ne tällä hetkellä ovat. Tehokas keino harmaan talouden torjuntaan olisi työllistämisen nopeuttaminen ja yksinkertaistaminen. ”Nykyisellään työnantajavelvoitteiden hoitaminen on niin monimutkaista, ettei se suju helposti edes juristin koulutuksella”, mikä ei houkuttele työllistämään. (Kauppakamari 2014, 8-9.)

2.4.3 Pörssiin listautuminen

Pörssiin listautuminen tuo yritykselle liudan uusia vaadittavia raportteja ja velvoitteita, kuten esimerkiksi kiintiödirektiivi, tulosvaroitukset sekä mahdollinen konsernitilinpäätös. Pienten yritysten halua kasvattaa liiketoimintaansa ja muuttaa yritysmuodon osakeyhtiöksi laskee kaikilla pörssilistatuilta yrityksiltä vaaditut raportit ja tästä johtuen Suomessa toimivien yritysten listautuminen pörssiin on melko harvinaista. (Linnainmaa 2013.)

Pörssiyritysten sääntelytaakkaa tutkittaessa on huomattu nykyisen sääntelyn epäsuhtaisuus, sillä pörssiyritystämme liki 20 prosentilla markkina-arvo on alle 20 miljoonaa euroa ja näistä yhtiöistä yli kolmasosan markkina-arvo jää alle 10 miljoonan euron. Toimiin on tartuttu asian korjaamiseksi. Mikäli tasa-arvoistaminen onnistuu, tulee se viemään oman aikansa. (Kauppakamari 2014, 15.)

Listautumiskynnystä saataisiin madallettua, erityisesti pienten yritysten kohdalla, mikäli pörssiyritysten hallinnollista taakkaa kevennettäisiin, esimerkiksi poistamalla kvartaaliraportoinnin pakollisuus. Pakollisuus poistettiin EU-tasolla jo toukokuussa 2013 avoimuusdirektiivin muutosdirektiivillä ja varmistamalla, että ylimääräisiä kansallisia tiukennuksia ei säädetä. Osavuotisen raportointivelvoitteen poistaminen ei varmasti muodostaisi ongelmia sijoittajien kannalta, sillä pörssiyrityksillä tulisi edelleen olemaan tiedonantovelvoite osakkeen arvoon vaikuttavista asioista ja velvoite antaa tarvittaessa positiivinen tai negatiivinen tulosvaroitukset. (Kauppakamari 2014, 15-16.)

Suomen raportointidirektiivien soveltamisrajoja tulisi yhtenäistää ja näitä tulisi nostaa, sillä nykyisten raja-arvojen piiriin kuuluu peräti puolet Suomessa toimivista pienistä pörssiin listautuneista yhtiöistä. Kauppakamarin mielestä soveltamisrajoja tulisi nostaa seuraavasti: pörssiyritys työllistää vähintään 500 työntekijää ja sen liikevaihto tai tase ylittää 100 miljoonan euroa. (Kauppakamari 2014, 21.)

Nämä rajat olisivat paljon toimivampia kuin tämänhetkiset, sillä kaikki Suomessa toimivat suuret pörssiyritykset täyttävät yllämainitut raja-arvot. Suomessa markkina-arvoja on miljardi euroa Suomen keskikokoisista pörssiyrityksistä, yhtiöt joiden markkina-arvo on yli 150 miljoonaa euroa, ainoastaan viisi jäisi velvoitteiden ulkopuolelle. Mikäli rajat nostettaisiin mainituille tasoille, kolme neljäsosa Suomen pienistä pörssiyrityksistä, markkina-arvoiltaan alle 150 miljoonaa euroa, pääsisivät kevennetyn raportointivelvoitteen alle. Viimeinen neljäsosa, eli 13 pienluokan pörssiyritystä täyttävät silti rajat. (Kauppakamari 2014, 21.)

2.4.4 Digitalisaatio

Digitalisaatio ja palveluiden sähköistymisen uskotaan tuovan kaivattuja helpotuksia ilmoittamiseen, etenkin julkisella ja yksityisellä palvelusektorilla. Esimerkiksi yritysten tiedonjakoa helpottava Katso-palvelu ja kansalaisten Omakanta-terveystietopalvelu ovat erinomaisia malleja palvelujen sähköistämisen eduista. Digitalisaation ja sähköisten palveluiden käyttöönottamista varten tulee tosin ensin purkaa turhaa sääntelyä ja byrokratiaa. (Valtioneuvoston kanslia 2015b.)

Kanniaisen ja Määtän mielestä (2008, 59) sähköisten ilmoitusmenettelyjen käyttöönotto tehostaisi yritys- ja yhteisötietojärjestelmien ajantasaisuutta liittyen näiden yhteystietojen ylläpitoon ja näin ollen parantaisi julkisten tietopalvelujen laatua. Vastaavat sähköiset toimet saattaisivat myös tuottaa kustannushyötyä yrityksille ja helpottaa ilmoitusvirheiden korjaamista.

Sähköistäminen ja digitalisaatio luovat erinomaisen pohjan kehittää ja helpottaa yritystoimintaa sekä keventää taloushallintoon liittyvää byrokratiaa. Esimerkkinä Kauppakamarin (2014, 27) raportissa mainittiin verohallinnon tuottama ja tarjoama Katso-tunnistuspalvelu viranomaisten sähköisiin palveluihin. Palveluun luodaan maksuton tunniste, johon yritys voi antaa seurantavaltuudet toiselle organisaatiolle, joita on yhteensä 104, esimerkiksi omalle tilitoimistolleen, Verohallinnolle, Kelalle, Eläketurvakeskukselle, Kuntien eläkevakuutukselle (Keva), tullille, ulkoasiainministeriö, kunnille ja kuolinpesille.

Vaikka Katso-palvelulla pystyy antamaan valtuuden monille eri tahoille, sen kautta ei pysty antamaan valtuuksia kaikille tarvittaville tahoille. Katso-tunnistuksen uudeksi ongelmaksi on ilmaantunut vakuutusyhtiöiden sekalaiset ja erilaiset valtuutus- ja asiointimenettelyt, joiden yksinkertaistaminen helpottaisi PK-yritysten taakkaa. Vuonna 2013 Katso-palvelusta löytyi 300 000 organisaatiota ja kirjautumisia asiointipalveluihin oli 5,4 miljoonaa. (Kauppakamari 2014, 27.)

Markus Sovala (2016) kirjoitti mietteitään nykyisestä tilasto- ja rekisteritietojen keruusta. Sovalan mielestä selvä erottelu näiden kahden välillä on häviämässä, kun tietojen keruussa siirytään, resurssien huventuessa, rekisteripohjaiseen tiedonkeruuseen. ”Suuri osa Tilastokeskuksenkin tilastoista perustuu hallinnollisiin aineistoihin.” Lisäksi Sovalan mielestä yritysten tietojen kerääminen automaattisesti tietoprosesseista ja -varastoista erinäisiin tietokantoihin ei ole mitään esteitä, sillä Suomen yritysten rekisteritiedot ovat kansainvälisten tutkimusten mukaan erittäin luotettavia.

Kansallinen tulorekisteri, KATRE, on valmisteilla oleva digitaalinen ilmoitus-/ rekisterijärjestelmä, jonka on tarkoitus keventää yritysten hallinnollista taakkaa palkkamenojen osalta. Rekisterin on tarkoitus kerätä tiedot maksetuista palkoista suoraan yritysten palkkahallintojärjestelmästä, jotta näitä tarvitsevat tahot, esimerkiksi Verohallinto, Kela ja työttömyyskassa, saavat ihmisten palkkatiedot ilman erillisiä kyselyitä kansalaisilta tai yrityksiltä. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2019. (Valtioneuvoston kanslia 2015c.)

Teknologian kehittyminen ja yritysten järjestelmien sähköistyminen helpottavat ja mahdollistavat tietojen keruun automatisoinnin, mikä vuorostaan vähentäisi yritysten hallinnollista informointi taakkaa ja julkisen hallinnon prosessikustannuksia. Samalla myös kansalaisten informatiovaatimustaakka helpottuu, kun esimerkiksi heidän palkkatietonsa tulee viranomaisten tietoon suoraan yritysten järjestelmästä. (Sovala 2016.)

Markus Sovalan (2016) mielestä tiedonkeruun automatisointi saattaa alussa lisätä yritysten hallinnollista taakkaa, koska yritysten pitää päivittää tai vaihtaa käyttämänsä järjestelmät yhteensopiviksi automaattisen tiedonkeruun mahdollistamiseksi. Sovala arvioi, että ensimmäisenä yhteensovittamisongelma tulee ilmenemään palkka-tilastoinnissa, sillä KATRE-järjestelmä on tällä hetkellä ensimmäinen tuloillaan oleva automaattinen järjestelmä. Sovala arvioi tämän johtavan manuaalisen tiedonkeruun jatkuvan vielä 2020-luvulla.

Markus Sovalan (2016) mukaan hallinnolliset kyselyt ja näillä kerätyt tiedot, ovat tarkoitettu julkisen tahon päätöksenteon avustamista varten kerättyä dataa, kun taas yleiset tilastot ovat tarkoitettu kaikkien käytettäväksi tietolähteiksi. Hallinnollisia kyselyitä pyritään automatisoimaan mahdollisimman tehokkaasti, jotta ne aiheuttaisivat mahdollisimman vähän rasitteita kysyjille ja vastaajille. Automatisaation johdosta Sovalan mielestä ero perusaineistojen ja rekisteriaineistojen välillä tulee muuttumaan häilyvämmäksi.

Onnistunut tiedonkeruun digitalisointi ja automatisointi keventävät yritysten hallinnollista taakkaa huomattavasti, sillä kaikki aika, mikä nyt kuluisi tietojen kokoamiseen ja lähettämiseen, voitaisiin panostaa tulevaisuudessa yrityksen omaan toimintaan ja sen kehittämiseen. Tietojen digitaalinen kerääminen helpottaisi myös tietoja tarvitsevien tahojen työtä, kun esimerkiksi työntekijöiden palkkatiedot ovat esimerkiksi Verohallinnon ja ammattiyhdistysten käytössä ilman erillisiä tietojen kyselemisiä tai lähettämisiä. (Sovala 2016.)

Digitalisaatiolle on luotu hyvä pohja ja sitä ollaan koko ajan viemässä eteenpäin. Esimerkiksi tilinpäätösvaatimuksia ollaan standardisoimassa ja yritykset voivat lähettää vuoden 2016 tilinpäätökset sähköisesti Patentti- ja rekisterihallitukselle. (Sovala 2016.)

3 Selvitys

Työntilaaaja sai idean kyseiseen selvitykseen kaupanalan lehdestä, johon oli haastateltu lapualaista tekstiilialan yrityksen toimitusjohtajaa liittyen heidän yritykseensä kohdistuvaan viranomaiskyselytaakkaan. Kauppakamari kiinnostui aiheesta ja oli yhteydessä haastateltuun toimitusjohtajaan. Työtilaus esiteltiin Laurea Lohjan marraskuun 2015 opinnäytetyöaiheseminaarissa. Ensimmäinen tapaaminen tilaaajan kanssa oli marraskuun lopulla 2015. Tapaamisessa käytiin läpi aiheen lähtökohdat, selvityksen tarkoitus, selvitystä varten hankittava otanta-kanta ja lopullisen työn tavoitteet. (E. Hettula, toimitusjohtajan haastattelu 30.11.2015.)

Kauppakamarien edustajat olivat yhteydessä haastateltuun toimitusjohtajaan sähköpostitse ja kyselivät tarkemmin hänen mielipiteitään yrityksiin, erityisesti PK-yrityksiin, kohdistuvaan hallinnolliseen ja viranomaiskyselytaakkaan. Hänen mielestään se miten Suomen työehtosopimussysteemi, poliittinen päätöksentekojärjestelmä tai valtionhallinto ei ole huomionnut tarpeeksi 20-30 henkeä työllistävien yritysten rajallisia resursseja, täyttää kaikkia lakisääteisiä vaatimuksia liittyen ilmoitus- ja koulutusvaatimuksiin. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015.)

Kyseisen toimitusjohtajan mielestä PK-yritysten hallinnollinen taakka on lisääntynyt viimeisen 15 vuoden aikana, esimerkiksi raportointivelvoitteet Tilastokeskukselle, tullille ja verottajalle. Lisäksi Yhteistoiminta, eli YT-velvollisuudet on ulotettu koskemaan entistä pienempiä yrityksiä. Terveystuolto on myös osaltaan lisännyt yritysten hallinnollista taakkaa, kun yritykset ovat joutuneet joillain paikkakunnilla organisoimaan ja panostamaan terveydenhuoltoon taloudellisesti. Myös viranomaistarkastukset ja kehityshankkeet ja näihin liittyvä raportointi ajavat yritysten resursseja pois omasta toiminnasta. Nykyään myös moneen toimenkuvaan tarvitaan erillinen koulutus, eli kortti, jonka hankkiminen aiheuttaa yrityksille henkilö- ja rahallisia kustannuksia. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015.)

Tekstiiliyrityksen toimitusjohtajan mielestä vienti on monen yrityksen avain liiketoiminnan kasvattamiseksi ja kasvun kautta yritys voi kehittää itseään ja toimintakulttuuriaan. Yritystoiminnan kasvattaminen, jotta vienti voidaan aloittaa, tarkoittaa omalta osaltaan raportointivelvollisuuden lisääntymistä, mikä ei innosta toimivaa yritystä kasvattamaan toimintaansa kansainväliseksi. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015.)

Tekstiiliyrityksen toimitusjohtajan mielestä päättäjien tulisi pyrkiä tunnistaa PK-yritysten tilanne ja lisätä näiden hallinnollisia vaatimuksia vasta, kun yrityksellä on todelliset resurssit näiden vaatimusten täyttämiseksi (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015).

Tässä opinnäytetyössä tehtyä selvitystä täysin vastaavaa ei löytynyt Laurean käyttämästä opinnäytetyöpankista, Theseuksesta, eikä muustakaan kirjallisuudesta. Tutkimuksia yritysten, Suomen kokoyrityskannan ja erikseen pienten yritysten, kohtaamista hallinnollisista kustannuksista löytyy tutkimuksia, esimerkiksi Theseuksesta Julia Ylikärpän opinnäytetyö mikroyritysten hallinnollisesta taakasta, Kannisen ja Määtän tutkielma pienyritysten kohtaamista hallinto- ja muista sääntelykustannuksista ja Niinikosken ym. pilottiselvitys Kauppa- ja teollisuusministeriölle arvonnäköalainsäädännön yrityksille aiheuttamista hallinnollisista kustannuksista.

Kauppakamarin vuonna 2013 suorittaman yritysjohtajakyselyn mukaan Suomessa toimivien yritysten johtajat ovat yleisellä tasolla tyytyväisiä tasoon, jolla kirjanpitoon, tilinpäätökseen sekä verotukseen liittyvät viranomaiskyselyt hoidetaan. Negatiivista palautetta annettiin kansainvälisen kaupan arvonnäköalatuksen raportoinnista sekä konsernitilinpäätökselle asetetuista konsernin kokorajoista. Konsernitilinpäätösongelmaan ei Suomessa ole puututtu mutta toimeen on tartuttu Euroopan Unionissa, josta on tulossa uusi jäsenmaita koskeva tilinpäätös-direktiivi, joka kieltää vaatimasta pieniltä konserneilta konsernitilinpäätöstä. (Kauppakamari 2014, 27.)

”[Kyselyitä] tuntuu olevan niin paljon, että välillä on sellainen olo, että käytetäänkö näitä ihan varmasti johonkin vai onko tämä nyt sitten sellaista, että kysellään ihan kyselemisen takia? Ja sitten käytetään aikaa siihen, että vastataan siihen. Kun joissakin asioissa minun on vaikea nähdä, mitä johtopäätöksiä kyselyn tuloksista tekee niistä, kun kysymykset ovat niin epäselvästi aseteltu, että niihin voi vastata aika hyvällä omalla tunnolla isolla skaalalla erilaisia vastauksia. Niin vaikea nähdä miten pitkälle meneviä johtopäätöksiä kukaan voi niiden pohjalta tehdä, kun ne eivät ole tarpeeksi spesifisti pistetty se mitä ne haluat.” (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

3.1 Tutkimusmenetelmät

Tätä opinnäytetyötä varten tehty selvitys suoritettiin haastattelemalla Länsi-Uudellamaalla, eri aloilla toimivien PK-yritysten edustajia. Haastatellut henkilöt olivat yrittäjiä ja yritysten henkilöstö-, turvallisuus- ja talousvastaavia. Tiedot selvitystä varten hankittiin haastatteluilta, jotta vastaukset kysymyksiin olisivat mahdollisimman kattavia ja kuvaavia. Haastatteluilta oli tarkoitus kerätä listaa yrityksille saapuvista viranomaiskyselyistä sekä selvittää näistä aiheutuvia kustannuksia sekä kerätä haastateltavien mielipiteitä ja ajatuksia kyselyistä.

Haastattelutyypinen tiedonkeruu rinnastetaan yleensä kvalitatiiviseen, eli laadulliseen, tiedonhankintaan. Lomakekyselylläkin voidaan selvittää otoksen mielipiteitä tutkittavasta aiheesta, mutta lomakekyselyitä käytetään useimmiten kvantitatiivisten, eli määrällisten, tulosten hankintaan. Määrällisellä tiedonhankinnalla on tarkoitus kerätä numeraalisesti verrattavia ja kuvaavia tietoja tutkittavasta kohteesta, kun taas laadullisella tiedonhankinnalla on tarkoitus kerätä laadullisesti kuvaavia tietoja. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 139-161.)

Haastattelupohja suunniteltiin yhteistyössä työntilaajan kanssa, jotta kysymykset vastaisivat mahdollisimman hyvin tutkittavaa aihetta, eli haastatteluissa käytettiin puolistrukturoitua pohjaa. Haastattelut nauhoitettiin vastausten oikeudellisuuden varmistamiseksi ja litteroinnin helpottamiseksi. Haastattelut kestivät noin 15 minuuttia per henkilö. Haastateltuja henkilöitä oli yhteensä kahdeksan. Haastattelut suoritettiin keväällä 2016.

3.2 Puolistrukturoitu haastattelu

Puolistrukturoitu haastattelu koostuu suurimmalta osin strukturoiduista kysymyksistä, joilla voidaan selvittää käyttäytymistä yksinkertaisesti, kyllä/ei -muotoisilla kysymyksillä, tai yleisiä tietoja, yritysmuoto, henkilöstön määrä tai toiminnan aloitusvuosi. Puolistrukturoitu haastattelu voi sisältää kokonaan avoimia kysymyksiä, joilla voidaan kerätä haastateltavien mielipiteitä tai tarkempia ajatuksia. Puolistrukturoidun haastattelun kysymyksiä ei ole pakko kysyä aina samassa järjestyksessä. (Tilastokeskus 2017.)

Puolistrukturoidun haastattelun hyvä puoli on sen joustavuus niin haastattelijalle, vastaajalle sekä tutkijalle. Huono puoli puolistrukturoidussa haastattelussa on työn määrä, koska kysymykset ovat avoimia, aineiston määrä kasvaa huomattavasti haastattelujen määrän kasvaessa. Puolistrukturoiduista haastatteluista saattaa tulla ilmi asioita, joita tutkimusta ja kyselyä suunniteltaessa ei vielä osattu ajatella. (Tilastokeskus 2017.)

Haastattelujen jälkeen avoimet vastaukset tulee purkaa ja luokitella ja niistä tulee kerätä numeeriset tiedot, jotta vastauksista voidaan helpommin tehdä laskelmia ja numeerisia päätelmiä ja taulukoita sekä eritellä vastausten liittyvyys kysytyihin asioihin. Tämä saattaa tarkoittaa saatujen vastausten läpi käymistä useaan kertaan. (Tilastokeskus 2017.)

Haastatteluaikoja hankittaessa lähetin kyselypohjan yritysten edustajille, jotta he voisivat kerätä tietoja haastatteluja varten valmiiksi, mikä helpottaisi vastaamista ja parantaisi saatujen vastausten laatua. Opinnäytetyötä varten haastatellut yritysten edustajat on merkattu opinnäytetyöhön anonyymisti. Haastatellut henkilöt on merkitty opinnäytetyöhön yrittäjinä ja omien vastuualueidensa vastaavina.

3.3 Validius ja reliaabelius

Tutkimuksen validius ja reliaabelius ovat tutkimuksen tärkeitä osia, sillä tutkimus joka ei ole pätevä tai luotettava on käytännössä turha.

Tutkimus voidaan todeta reliaabeliksi, eli luotettavaksi, esimerkiksi jos se toistettaessa tuottaa samanlaisia tuloksia kuin aiemmin, olettaen että tutkittava aihe ei ole muuttunut radikaalisti tutkimusten välissä, tai jos kahden tutkijan erilliset tutkimukset tuottavat toisiaan vastaavia tuloksia. ”Mittauksen tai tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa siis sen kykyä antaa ei-satumanvaraisia tuloksia.” (Hirsjärvi ym. 2010, 231.)

Tutkimuksen validius, eli pätevyys, pohjautuu muun muassa tutkijan ja vastaajan yhteisymmärrykseen tutkimuskysymyksistä. Mikäli kyselyyn vastaaja ymmärtää esitetyn kysymyksen toisin kuin tutkimuksen tekijä on suunnitellut, ja vastaa oman ymmärryksensä mukaisesti, ei vastausta voida pitää pätevänä. (Hirsjärvi ym. 2010, 231.)

Yllä mainittuja luotettavuus- ja pätevyyskäsitteitä käytetään enemmän määrällisten tutkimusten yhteydessä, joita varten kyseiset käsitteet on tehty. Laadullisen tutkimuksen yhteydessä yllä mainittuja käsitteitä on vaikea yhdistää laadulliseen tutkimukseen, sillä laadullisella tutkimuksella perehdytään enemmän kuvaamaan asioita, kuin laskemaan niitä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys tulee kuitenkin tuoda ilmi tuloksien julkaisun yhteydessä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisää tutkimuksen tarkka kuvaaminen vaihe vaiheelta. Esimerkiksi kertomalla aineiston keräämisolosuhteista, haastatteluihin kulunutta aikaa ja tutkijan omilla arvioinneilla tilanteista. Laadullisen tutkimuksen pätevyyttä kuvatessa kerrotaan yleensä missä, miten ja minkälaisia henkilöitä tutkimusta varten on haastateltu. (Hirsjärvi ym. 2010, 232.)

3.4 Työntilaaaja

Työntilaaajana toimii Länsi-Uudenmaan Kauppakamari ja yhteyshenkilönä kyseisen Kauppakamarin toimitusjohtaja Eero Hettula. Lohjalla toimiva Länsi-Uudenmaan Kauppakamari on yksi Suomen Kauppakamarin 20 toimipisteestä, jotka toimivat paikallisesti suurimmalla osalla Suomen kunnista. Suomen Kauppakamarin keskus, Keskuskauppakamari, sijaitsee Helsingissä World Trade Center:ssä. (Kauppakamari 2015a.)

Kauppakamarien päätarkoitus on tarjota Suomessa toimiville yrityksille neuvontapalveluita talous- ja veroasioissa, edunvalvontaa yrityksille ja yrittäjille, mahdollisuuksia päästä vaikuttamaan ja verkostoitumaan, tiedottaa tärkeistä julkaisuista sekä toimia tietopankkina niin van-

hoille kuin uusille yrittäjillekin. Kansainvälisesti Kauppakamari ja sen jäsenet pääsevät vaikuttamaan kansainvälisen Kauppakamarin, International Chamber of Commerce (ICC), kautta (Kauppakamari 2015b). Kauppakamari on myös yksi Suomen suurimpia yrityshenkilöstön kouluttajia. (Kauppakamari 2015c.)

Kauppakamarien historia ulottuu aina 1500-luvulle asti, jolloin kauppakamarien tarkoitus oli taistella merirosvoutta vastaan (Kauppakamari 2015c). Nykyään Suomen Kauppakamarien piiriin kuuluu yhteensä noin 18 000 yritystä, joista 45 prosenttia toimii palvelualoilla, 25 prosenttia kaupan aloilla, 20 prosenttia on teollisuusalan yrityksiä ja loput 10 prosenttia edustaa muita toimialoja. Kauppakamarin kanssa muita vaikuttavia tahoihin lukeutuu muun muassa julkisyhteisöjä, elinkeinonharjoittajia, kuntia ja yhdistyksiä. Kauppakamarin piirissä toimivat yritykset työllistävät yhteensä noin miljoona ihmistä. (Kauppakamari 2015b.)

”Kauppakamarit ovat vahva ja osaava organisaatio lähellä yrityksiä. Tarjoamme yrityksille palveluita, vaikuttamista, julkaisuja, tietolähteitä ja edunvalvontaa. Autamme verkostoitumaan. Olemme Suomen suurimpia yritysten henkilöstöä kouluttavia organisaatioita.” Keskuskauppakamarin kehityspäällikkö Pirjo Liukas (Kauppakamari 2015d.)

3.5 Työn toteutus ja tavoitteet

Opinnäytetyön selvitysosuus toteutettiin haastattelemalla Länsi-Uudellamaalla, eli Lohjan, Raaseporin ja Hangon alueella, toimivien eri toimialoja edustavien pienien ja keskisuurien yritysten edustajia. Haastattelut kestivät keskimäärin 20 minuuttia per haastateltava henkilö.

Tiedot selvitystä varten päätettiin hankkia haastattelemalla yrityksiä edustajia kasvotusten, jotta edustajilta varmasti saataisiin vastaukset, sillä puhelinhaastattelun saaminen olisi saattanut osoittautua vaikeaksi ja sähköpostitse lähetetyt kyselyt olisivat saattaneet jäädä kohdehenkilöiltä huomaamatta muiden saapuvien kyselyjen lomassa.

Haastateltavat yritykset valittiin Kauppalehden yrityshaku-sivustolta, pohjautuen annettuihin kriteereihin, ja työntilaajan antamiin kontakteihin. Haastattelut suoritettiin keväällä 2016.

Haastattelurunko (liite 1) muodostui yrityksen perustietoihin liittyvistä kysymyksistä, kysymykset 1-3, kyselytaakkaan liittyen, kysymykset 4-7, sekä liittyen mahdollisiin yrityksen ulkopuolisiin palveluihin liittyen kyselyihin vastaamiseen, kysymykset 8 ja 9. Koska haastattelut nauhoitettiin litteroinnin helpottamiseksi, kysymykset 1-3 toimivat kussakin haastattelussa nauhoituslaitteen toiminnan ja kuuluvuuden varmistamiseksi.

Selvityksen kohdejoukoksi valittiin pienet ja keski-suuret yritykset, sillä juuri näiden kokoluokkien yrityksiä viranomaiskyselytaakka, ja hallinnollinen taakka kaiken kaikkiaan, rasittaa suhteessa yrityksen toiminnan suuruuteen nähden eniten. Kokoomuksen eduskuntaryhmän (2015, 7) mukaan suurilla yrityksillä sääntelykustannukset ovat vain noin prosentin yrityksen tuottamasta arvonlisäverosta, kun taas pienten yritysten vastaava luku on keskimäärin 15 prosenttia. Kaikkien Suomen yritysten keskiarvo on melkein kaksi prosenttia.

Selvityksen tarkoitus oli tutkia miten ja kuinka paljon yritykselle saapuu viranomaiskyselyitä, kuinka paljon näihin vastaamiseen kuluu aikaa ja paljonko niistä aiheutuu kustannuksia sekä kerätä haastateltavien ajatuksia ja mielipiteitä näistä. Opinnäytetyötä varten haastatellut yritysedustajat ja heiltä saadut vastaukset käsitellään työssä anonyymisti. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 30.11.2015)

Haastatteluista saaduilla vastauksilla voidaan keskittää parannus- ja kehitysehdotuksia kyselysegmentteihin, jotka aiheuttavat yrityksille eniten kustannuksia. Näitä parannusehdotuksia voisi olla muun muassa koko kyselyn poistaminen, kyselypohjan kehittäminen, yhtenäistäminen ja yksinkertaistaminen tai kyselyn sähköistäminen tai liittäminen johonkin sähköiseen sovelluspohjaan, joka on jo olemassa.

Haastatteluilla opinnäytetyötä varten kerättyjä tietoja tullaan käyttämään pohjamateriaalina yrittäjien edunvalvonnassa, kun Kauppakamari ajaa pienten ja keski-suurten yritysten aseman parantamista keventämällä ja järjeistämällä näihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. Näillä toimilla pyritään lisäämään Suomessa toimivien yritysten tehokkuutta ja taloudellisen tuloksen nousemiseen. (E. Hettula, sähköpostikeskustelu 24.10.2016.)

4 Tulokset ja analysointi

Haastatteluista saaduista tuloksista käy selväksi, että jokainen yritys joutuu täyttämään viranomaiskyselyitä liittyen heidän yritystoimintaansa. Kyselyiden määrä ja kohteet riippuvat yritysmuodosta, yrityksen toimialasta ja liiketoiminnan koosta. Yhteisinä kyselyinä jokaisella yrityksellä ovat lakisääteisen ilmoitusvelvollisuuden alla olevat kohteet, kuten myyntien tai muun liiketoiminnan veroilmoitukset, maksettujen palkojen maksutietojen ilmoitus verohallinnolle ja mahdollisille ammattiyhdistyksille sekä tilinpäätös ja toimintakertomus sekä näiden liitteet.

Vakuutusyhtiöt ovat nykyään kiinnostuneita myös henkilöstön työhyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyen sekä yritysten vastuukäytännöistä. Työterveyslaitos liittyen työyhteisöön ja työhyvinvointiin. Yrittäjä A kertoi tapauksesta, kun eläkevakuutusyhtiöltä tuli kysely liittyen kohta eläkkeelle siirtyvän työntekijä työsuhteen alkamis- ja päättymisaika, maksetut

palkat, lopputili. Kysely lähetettiin suoraan yrityksen palkkahallinnolle ja se oli sillä hoidettu. Vakuutuksiin ja henkilöstön hyvinvointiin liittyviä kyselyitä tulee aika ajoin.

Haastatteluissa kävi ilmi, että melkein kaikki kyselyt tulevat sähköisessä muodossa. Kyselyt ovat joko sähköpostin liitteenä, sähköpostissa on linkki kyselylomakkeelle tai sähköpostin kautta pääsee kirjautumaan kyselyn järjestäjän sivuille, jolloin yrityksen perustietoja ei tarvitse kirjata erikseen, vaan ne otetaan suoraan yrityksen tilitiedoista. Esimerkiksi Yritys D:n alkoholimyynti-ilmoitus tehdään kirjautumalla aluehallintoviraston sivuille sähköpostissa olevan linkin kautta, joka on auki vain ilmoituskauden ajan ja Yritys B:n talouspäällikkö mainitsi, että he olivat ottaneet käyttöön toiminnanohjausjärjestelmän eli ERP-järjestelmän tietojen keruun helpottamiseksi. Osa haastatelluista kertoi saaneensa kyselyitä tekstiviestinä ja puhelimitse, näin suoritettavat haastattelut ovat yleensä kaupallisia haastatteluja tai yhteistyökumppaneita, jotka haluavat saada palautetta palveluksistaan. Paperisia kyselyitä käytetään nykyään erittäin vähän.

Haastatteluista kävi ilmi, että kyselyt eivät ole erityisen aikaa kuluttavia, sillä kyselyt on suunniteltu mahdollisimman helposti ymmärrettäviksi, yksiselitteisiksi ja helppotäyttöisiksi ja suuri osa näistä kyselyistä saapuu tietyin aikaväleihin, jolloin niiden täyttäminen muuttuu rutiniinomaiseksi. Haastateltujen henkilöiden yhteen kyselyyn keskimäärin kulutettu aika oli 25 minuuttia.

Jokainen haastateltava totesi jättävänsä vastaamatta joihinkin kyselyihin. Pääsiksi haastateltavat sanoivat, että kyselyt eivät palvele heidän tarpeitaan, se on kaupalliseen tarkoitukseen tai kysely ei ole pakollinen ja vastaajalla ei ole aikaa. Yrittäjä A vastasi vastaavansa vapaaehtoisiiin kyselyihin, jos on aikaa ja aihe kiinnostaa, esimerkiksi työmatkalla tai kiireisenä päivänä ei pysty vastaamaan. Yritys A:n hallinto- ja HR-päällikkö sanoi vastaavansa kyselyyn riippuen tutkimuksen hyödyllisyydestä, ei välttämättä yritykselle itselleen, mutta tutkimusta tekevälle taholle.

Haastattelujen pohjalta voi todeta, että kyselyistä syntyviin kuluihin vaikuttaa eniten kolme asiaa:

- yrityksen muut kiireet,
- miten tietojen keruu on järjestetty yrityksessä ja
- onko yrityksellä tietotaito vastata kyselyihin.

Yrityksen muut kiireet eivät suoranaisesti vaikuta kyselyihin kuluvaan aikaan, sillä kyselyiden täyttämiseen panostetaan sitten, kun yrityksen liiketoiminnan aiheuttamat kiireet on hoi-

dettu. Mikäli kyselyillä on tietty aikaraja, jonka sisällä niihin tulee vastata, yritys voi joko ulkoistaa kyselyyn vastaamisen esimerkiksi tilitoimistolle tai kyselystä vastaava henkilö voi joutua työskentelemään pidempään.

Yrityksen, ja sen työntekijöiden, mahdolliset kiireet riippuvat yrityksen toimialasta, sillä vaikka kysely olisi nopea täyttää, keskeyttää se kaiken muun työnteon. Esimerkiksi yritys D:n toiminta on kausikeskeistä, eli toimialan sesonkiajat ovat yritykselle kiireisimpiä, jolloin yrityksen täytyy keskittää enemmän resursseja omaan toimintaansa kuin kyselyihin vastaamiseen. Myös yleinen taloustilanne on suuri vaikuttava tekijä yritystoiminnan kiireiden kannalta. Esimerkiksi Yritys B toimii rakennustarvikkeiden valmistus- ja myyntialalla, joka on hyvin herkkä reagoimaan taloudelliseen tilanteeseen, sillä rakentamista tapahtuu vain, kun siihen on varmasti varaa. Sama pätee myös yritys A:han, joka välittää räjähdystarvikkeita julkisille ja yksityisille rakennustyömaille. Yritykset A ja B toimivat kuitenkin kansainvälisillä markkinoilla, jolloin liiketoiminnan sujuvuuteen ei vaikuta ainoastaan suomen taloustilanne.

Sähköisten palveluiden ja järjestelmien käyttö on tekniikan kehittyessä yleistynyt, mikä osaltaan helpottaa yritysten tietojen keräämistä, säilömistä ja tutkimista. Yrityksen tietojen keruu on tärkeä osa kyselyistä syntyvien kustannusten vähentämistä. Mikäli yrityksen tietojen keruu on järjestetty hyvin, kyselyissä kysyttävä tieto saadaan kerättyä järjestelmästä parilla napin painalluksella. Sähköiset, reaaliajassa toimivat tietojärjestelmät ovat erinomaisia tietojen kokoamista varten. Esimerkiksi yritys D:llä on uusi sähköinen kassajärjestelmä, josta saa helposti tulostettua tarvittavat tiedot aluehallintovirastolle liittyen alkoholin myyntiin kvartaaliraportointia varten, jolloin kyseisen kyselyn täyttöön kuluu vaajaa kymmenen minuuttia.

Yrittäjä C mainitsi haastattelussa, että kiinteistönvälitysalalla toimijat ovat enemminkin se taho, joka ilmoittaa kaupankäyntiin liittyvistä asioista viranomaisille. Hän mainitsi, että kiinteistönvälitys on muuttumassa koko ajan sähköisemmäksi. Nykyään lainhuudatus suoritetaan sähköisesti Maanmittauslaitoksen kanssa käräjäoikeuden sijaan. Tulevaisuudessa myös kaupankäynti on mahdollista suorittaa sähköiseksi siten, että asiakas, kiinteistönvälittäjä ja muut asianomaiset tahot kirjautuvat omilla koneillaan verkkopalveluun, jossa tarvittavat asiakirjat pystytään luomaan laillisesti. Yrittäjä C:n mukaan sähköisten palveluiden turvallisuus ja säilyvyys huolettavat joitakin asiakkaita.

Sähköisten järjestelmien mahdollinen huono puoli on näiden kankeus täysin uuden järjestelmän käyttöönotettaessa, sillä täysin uutta järjestelmää ei välttämättä ole pystytty testaamaan kaikkia mahdollisia kyselyitä ajatellen, mutta sähköisten järjestelmien kehittäminen asiakkaan tarpeiden mukaisiksi on järjestelmän kehittäjän ja asiakkaan sovittavissa. Lisäksi kyselyiden ollessa sähköisessä muodossa niitä on liki mahdoton hukata ja ne liikkuvat reaaliajassa.

Suurin osa Suomessa suoritettavista kyselyistä saapuu joko kuukausittain, kvartaaleittain, eli joka kolmas kuukausi tai vuosittain. Jokaisella näistä saapumisväleistä on omat etunsa ja haittansa. Kuukausittain tuleviin kyselyihin ei tarvitse hankkia yhtä paljon tietoa kuin harvemmin saapuviin kyselyihin, mutta useammin saapuvat kyselyt johtavat täyttäjän ajan pois yrityksen omasta toiminnasta. Harvemmin saapuviin kyselyihin tarvitsee kerätä tietoa pidemmältä aikaväliltä, josta johtuen kyselyyn vastaamiseen saattaa kestää huomattavasti pidempään kuin useammin saapuviin kyselyihin.

Suurin osa haastatelluista mainitsi, että kuukausittain saapuvat kyselyt ovat muuttuneet niin rutiinin omaisiksi, että ne tulisi täytettyä ilman erillistä ilmoitusta. Yritys B:n HR-päällikkö mainitsi kyselyiden saapumisvälin ja moniselkoisuuden vaikuttavan siihen, kuinka kauan kyselyihin vastaamiseen kuluu aikaa, esimerkiksi Tilastokeskuksen vuoden välein saapuvat kyselyt, joita täyttäessä täytyy varmistaa, että kysytyt tiedot haetaan samoista lähteistä kuin aiempina vuosina. Kyselyiden moniselkoisuus hidastaa kyselyiden täyttöä siten, että vastaajan pitää ensin varmistaa mitä kysytään. Moniselkoisuus saattaa myös johtaa kyselyn käyttökelttomuuteen. Esimerkiksi mikäli kysymyksiin voidaan vastata ”oikein” eri tavalla kuin kyselyn tekijä on suunnitellut, ei kyselyn vastauksia voida käyttää.

Yritysten sisäinen tietotaito on tärkeässä kyselyihin vastaamisen ulkoistamisessa. Pienillä yrityksillä ei välttämättä ole mahdollista pitää palkkalistoilla taloushallinnon osaajaa, joka vastaisi yrityksen osto- ja myyntireskontrasta, kirjanpidosta ja palkkahallinnosta, pystyisi samalla puolestaan vastaamaan esimerkiksi yritykselle saapuviin kyselyihin liittyen esimerkiksi tilinpäätökseen ja henkilöstöön. Mikäli yritys on ulkoistanut esimerkiksi tilinpäätökseen ja henkilöstöön liittyvät kyselyt tilitoimistolle, säästyy yritykseltä näin ollen mahdollisesti syntyvät tarpeet lisä- ja jatkokouluttaa henkilöstöään näihin kyselyihin liittyen, sillä tilitoimiston on pakko pitää työntekijänsä tietoisina tulevista ja uusista muutoksista, jotka liittyvät heidän toimintaansa.

Mikäli yritys toimii franchising-yrityksenä, tai on osa kauppaketjua, ketjun jotkin hallinnolliset toimet voivat olla hoidettu ketjun toimesta, mikä saattaa tuottaa säästöjä yritykselle. Esimerkiksi yritys C:n talous- ja palkkahallinto kuuluivat yrityksen kuukautiseen franchising-maksuun, jolloin yritys pystyi lähettämään esimerkiksi henkilöstöön liittyvät viranomaiskyselyt taloushallinnosta vastaavalle taholle ilman, että niistä koitui yritykselle ylimääräisiä kustannuksia. Yrittäjä A ja yrittäjä B sen sijaan olivat ulkoistaneet taloushallintonsa, ja tähän liittyvät kyselyt, tilitoimistolle, joka vuorostaan laskuttaa asiakasyrityksiään tuntimääräisesti. Yrittäjä A kertoi minimoineensa taloushallinnon kustannukset valmistelemalla itse materiaalit mahdollisimman hyvin.

Kuviossa 7 on kirjattu kunkin haastateltavan mainitsevat kuukausikohtaiset kyselyt ja kuinka kauan heiltä kuluu keskimäärin aikaa yhden kyselyn täyttämiseen. Kuukausi- ja vuosikohtaiset kustannukset on laskettu Tilastokeskuksen (2016f) ilmoittamalla suomalaisten vuoden 2015 mediaaniansiolla, joka oli 2 963 euroa.

Haastateltava	Kyselyitä, kpl/ kk	Kesto, min	Kustannus, €/ kk	Kustannus, €/ v
Hallinto- ja HR-päällikkö	3	10-30	19,75	237,04
HR-päällikkö	6	30	59,26	711,12
Taloushallinto	0,83	60	16,46	197,53
Taluspäällikkö	7	20-40	69,14	829,64
Turvallisuus	3	20	19,75	237,04
Yrittäjä A	3	5-10	7,41	88,89
Yrittäjä B	4	5-30	23,05	276,55
Yrittäjä C	3	10-30	19,75	237,04

Kuvio 7: Kyselyistä aiheutuvat kustannukset haastatelluille

Suoranaisia ja tarkkoja laskelmia viranomaiskyselyihin vastaamisesta syntyviin kustannuksiin ei voida haastattelujen pohjalta suorittaa, sillä saapuvien kyselyiden määrä vaihteli kuukausittain, mutta haastatteluilla saaduista vastauksista saadaan laskettua suuntaa antavia kustannuksia. Haastattelujen pohjalta laskettuna yritykselle tulee noin kuusi kyselyä kuukaudessa. Jos kyselyistä aiheutuvat kulut kyselyiden täyttämisestä lasketaan suomalaisten palansaajien mediaaniansiolla, joka oli Tilastokeskuksen (2016f) mukaan vuonna 2015 2 963 euroa kuukaudessa, syntyy viranomaiskyselyistä kustannuksia yritykselle vuodessa 471,45€. Eli jos Suomen kaikki pienet ja keskisuuret yritykset, eli noin 363 000 yritystä (Tilastokeskus 2015) täyttää keskimäärin yhtä monta kyselyä kuukaudessa, Suomen PK-yritysten viranomaiskyselykustannuserä on yli 171 miljoonaa euroa. Mikäli PK-yritysten viranomaiskyselyistä aiheutuvia kustannuksia verrataan Suomen yritysten hallinnolliseen kokonaistaakkaan, joka oli viime mittauksessa vähän yli kaksi miljardia euroa, kyselyistä syntyvä kuluerä on vain noin 8,5 prosenttia.

Kanninen ja Määttä (2008, 50-51) esittivät mielenkiintoisen ajatuksen liittyen pienyritysten mahdollisuuksiin siirtää kyselyistä ja ilmoituksista syntyvät kustannukset, jotka ovat suhteutettuna henkilöstömäärään verrattuna huomattavasti korkeammat kuin suurilla yrityksillä, palveluidensa ja tuotteidensa hintoihin. Jotta pienyritysten hyödykkeiden hinnat eivät nousisi liian korkeiksi, osa hallintokustannuksista osa on pakko jättää yrittäjän kustannettavaksi, mikä laskee pienyritysten kannattavuutta, ja näin ollen vaikuttaa luonnollisesti negatiivisesti haluun alkaa yrittäjäksi.

Lähteet

Sähköiset lähteet

Aaviksoo, E., Kiivet, R., Olkkonen, S., Rautio, M., Brück, C., Vanadzins, I., Eicinaite-Lingiene, R., Kartunaviciute, J., Sidagyte, R., Vicaite, S., Mateviciute, T., Wannag, A., Sakowski, P., Grebenkov, S., Milutka, E., Sukhova, Y. & Webstedt, D. 2014. Sickness absenteeism in the BSN countries. Helsinki: Unigrafia. Viitattu 8.12.2016. <http://www.balticseaosh.net/wp/wp-content/uploads/2015/01/108.pdf>

Eurooppa komissio. 2013. Viitattu 4.2.2017. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-786_en.htm

Federation of European Accountants. 2016. Audit exemption thresholds in Europe. Viitattu 16.12.2016. https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/1605_Audit_exemption_thresholds_update.pdf

HMGovernment. One-in, One-out: Statement of New Regulation. 2011. Viitattu 5.2.2017. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/31617/11-p96a-one-in-one-out-new-regulation.pdf

Gov.uk. 2013. Viitattu 5.2.2017. <https://www.gov.uk/government/collections/one-in-two-out-statement-of-new-regulation>

Kauppakamari. 2014. Ylisääntelyn seuraukset. Viitattu 14.7.2016. <http://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2014/06/yliasaantelyn-seuraukset.pdf>

Kauppakamari. 2015a. Viitattu 25.1.2016. <http://kauppakamari.fi/k2/kauppakamarit/etsi-oma-kauppakamarisi/>

Kauppakamari. 2015b. Viitattu 25.1.2016. <http://kauppakamari.fi/k2/kauppakamarit/kauppakamarit-numeroina/>

Kauppakamari. 2015c. Viitattu 25.1.2016. <http://liity.kauppakamari.fi/>

Kauppakamari. 2015d. Viitattu 25.1.2016. <http://kauppakamari.fi/k2/kauppakamarit/>

Keskusta. 2016. Työtä ja tervettä järkeä. Viitattu 19.7.2016. <https://www.keskusta.fi/loader.aspx?id=a273dbf2-6b10-4984-a6c2-8724deae9c56>

Kokoomuksen eduskuntaryhmä. 2015. Normitalkoot. Viitattu 5.4.2016. <https://frantic.s3-eu-west-1.amazonaws.com/kokoomus/normipaperi.pdf>

Linnainmaa, L. 2013. Tarpeeton sääntely estää yrityksiä hakeutumasta pörssiin. Viitattu 5.2.2017. <http://kauppakamari.fi/2013/10/31/tarpeeton-saantely-estaa-yrityksia-hakeutumasta-porssiin/>

Sovala, M. 2016. Digitalisaatio pistää tietojen keruun uusiksi? Viitattu 1.12.2016. <http://tietotrenditblogi.stat.fi/digitalisaatio-pistaa-tiedonkeruun-uusiksi/>

MST Yhtiöt Oy. 2017. Viitattu 4.2.2017. <http://www.mst-yhtiot.fi/hinnasto/>

Niinikoski, M., von Hertzen, N. & Kauppinen, I. 2007. Pilottiselvitys arvonlisäverolainsäädännön yrityksille aiheuttamista hallinnollisista kustannuksista. Viitattu 31.10.2016. [http://tem.fi/documents/1410877/2395713/Pilottiselvitys-arvonlis%C3%A4verolains%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6n-yrityksille-aiheuttamista-hallinnollisista-kustannuksista+\(2007\).pdf/fa56e066-0fab-4512-b07a-e2b5d2cecd8a](http://tem.fi/documents/1410877/2395713/Pilottiselvitys-arvonlis%C3%A4verolains%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6n-yrityksille-aiheuttamista-hallinnollisista-kustannuksista+(2007).pdf/fa56e066-0fab-4512-b07a-e2b5d2cecd8a)

Paremmen sääntelyn neuvottelukunta. 2011. Näkökulmia parempaan sääntelyyn, Paremmen sääntelyn neuvottelukunnan loppuraportti. Viitattu 5.2.2017. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76316/omml_33_2011_toimikunnan_mietinto_46s.pdf?sequence=1

Suomen tilintarkastajat. 2016. Viitattu 16.12.2016. <http://www.suomentilintarkastajat.fi/yhdistys/hyva-tilintarkastustapa/mita-on-tilintarkastus/tilintarkastusvelvollisuuden-rajoja>

Suomen Yrittäjät. 2015a. Viitattu 12.10.2016. <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363>

Suomen Yrittäjät. 2015b. Viitattu 4.2.2016. https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/migrated_documents/sy_10askelta_parempaan_saantelyyn_2015.pdf

Taloushallintoliitto. 2017a. Viitattu 4.2.2017. <https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/mita-palvelut-maksavat-ja-asiointi-vaatii-minulta>

Taloushallintoliitto. 2017b. Viitattu 4.2.2017. <https://taloushallintoliitto.fi/klt-pht/klt-tutkinto>

Tilastokeskus. 2015. Viitattu 12.10.2016. http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset.html

Tilastokeskus. 2016a. Viitattu 26.9.2016. http://www.stat.fi/meta/kas/pienet_ja_keski.html

Tilastokeskus. 2016b. Viitattu 26.9.2016. <http://www.stat.fi/meta/kas/mikroyritys.html>

Tilastokeskus. 2016c. Viitattu 7.9.2016. <http://www.stat.fi/org/tilastokeskus/index.html>

Tilastokeskus. 2016d. Viitattu 27.10.2016. <http://www.stat.fi/til/tyti/>

Tilastokeskus. 2016e. Viitattu 27.10.2016. <http://tilastokeskus.fi/til/atp/>

Tilastokeskus. 2016f. Viitattu 3.1.2017. http://tilastokeskus.fi/til/pr/2015/pr_2015_2016-09-29_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. 2017. Viitattu 2.3.2017. <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/>

Työ- ja Elinkeinoministeriö. 2012. Selvitys yritysten hallinnollisen taakan kehityksestä. Viitattu 12.10.2016. <http://tem.fi/documents/1410877/2395713/Selvitys-yritysten-hallinnollisen-taakan-kehityksest%C3%A4.pdf/b818c75e-7738-4c45-92c3-15fec4018981>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2015. PK-yritysten henkilöstömäärän kasvu on taittumassa. Viitattu 5.2.2017. http://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/pk-yritysten-henkilostomaaran-kasvu-on-taittumassa

Valtioneuvoston kanslia. 2015a. Ratkaisujen Suomi. Viitattu 5.4.2016. http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Hallitusohjelma_27052015.pdf/75d94d8d-15c9-405a-8a9b-eca4987b635e

Valtioneuvoston kanslia. 2015b. Viitattu 5.4.2016. http://vnk.fi/artikkeli/-/asset_publisher/paaministerin-ilmoitus-normien-purkamisesta-eduskunnan-taysistunnossa-24-6-2015

Valtioneuvoston kanslia. 2015c. Viitattu 2.2016. http://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kansallinen-tulorekisteri-otetaan-kayttoon-vuonna-2019

Vartola, J. 2009. Byrokratia modernin hallinnan muotona. Viitattu 25.12.2016. Tampere: Tampereen yliopisto. <http://www.uta.fi/jkk/opiskelijaksi/valintakoemateriaaliHALL/1-VK-2013-Vartola.pdf>

Yritysten hallinnollisen taakan vähentämisen ohjausryhmä. Yritysten hallinnollisen taakan vähentäminen - ehdotus kansalliseksi toimintaohjelmaksi. 2009. Viitattu 5.2.2017.

<http://docplayer.fi/19251651-Yritysten-hallinnollisen-taakan-vahentaminen-ehdotus-kansalliseksi-toimintaohjelmaksi-ohjausryhman-valiraportti.html>

Painetut lähteet

Hirsjärvi, S., Remes, P. ja Sajavaara, P. 2010. Tutkija kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy

Kanniainen, V & Määttä, K. 2008. Pienyritysten kohtaamat hallinto- ja muut sääntelykustannukset. Joensuu: Joensuun yliopisto

NUTEK. 2004. Mätning av företagens administrativa börda, Huvudrapport: Metodbedömning, organisationsförslag samt resursbedömning. Stockholm: Elanders Tofters

Julkaisemattomat lähteet

Hettula, E. 2015. Toimitusjohtajan haastattelu 30.11.2015. Länsi-Uudenmaankauppakamari. Lohja.

Hettula, E. 2015. Toimitusjohtajan sähköpostikeskustelu 30.11.2015. Länsi-Uudenmaankauppakamari. Lohja.

Hettula, E. 2016. Toimitusjohtajan sähköpostikeskustelu 24.10.2016. Länsi-Uudenmaankauppakamari. Lohja.

Hallinto- ja HR-päällikkö. 2016. Yrityshaastattelu 8.3.2016. Yritys A. Hanko.

HR-päällikkö. 2016. Yrityshaastattelu 14.4.2016. Yritys B. Lohja.

Taloushallinto. 2016. Yrityshaastattelu 14.4.2016. Yritys B. Lohja.

Taluspäällikkö. 2016. Yrityshaastattelu 14.4.2016. Yritys B. Lohja.

Turvallisuusvastaava. 2016. Yrityshaastattelu 14.4.2016. Yritys B. Lohja.

Yrittäjä A. 2016. Yrityshaastattelu 7.3.2016. Yritys C. Lohja.

Yrittäjä B. 2016. Yrityshaastattelu 7.3.2016. Yritys D. Lohja.

Yrittäjä C. 2016. Yrityshaastattelu 11.3.2016. Yritys E. Raasepori.

Kuviot

Kuvio 1: Opinnäytetyön kulku	7
Kuvio 2: Hallinnollisten kustannusten ja rasitteiden välinen suhde SCM-mallin mukaisesti (Niinikoski ym. 2007, 20)	9
Kuvio 3: Yritysluokat, Suomi (Tilastokeskus 2016a, 2016b)	14
Kuvio 4: Ruotsin arvonlisäveron hallintokustannukset (NUTEK 2004, 12)	15
Kuvio 5: Tilintarkastusvelvollisuusrajat (Suomen tilintarkastajat 2016; Federation of European Accountants 2016, 1)	20
Kuvio 6: Palveluhinnasto (MST Yhtiöt Oy 2017).....	21
Kuvio 7: Kyselyistä aiheutuvat kustannukset haastatelluille	36

Liitteet

Liite 1 Haastattelupohja	44
Liite 2 Haastattelujen tulokset	45
Liite 3 Lista viranomaiskyselyistä	54

Liite 1 Haastattelupohja

1. Yrityksen nimi?
2. Yrityksen toimiala?
3. Yrityksen toimipisteen työntekijöiden määrä?
4. Miltä kaikilta viranomaistahoilta ja mihin liittyen yrityksellenne tulee kyselyitä?
5. Miten kyselyt saapuvat Teille? (Kirjeitse, sähköpostilla, puhelimitse, kasvotusten, muuten?)
6. Kuinka paljon aikaa yrityksellänne kuluu eri viranomaistahojen lähettämien kyselyiden täyttämiseen? (viikossa, kuukaudessa, vuodessa)
7. Kuinka monta kyselyä teille tulee (noin keskimäärin) vuodessa/ kuukaudessa/ viikossa? Kuinka moneen kyselyyn vastaatte? (millä perusteilla jätätte vastaamatta/ vastaatte)
8. Kuinka monen kyselyn täyttämiseen yrityksenne on tarvinnut/ tarvitsee yrityksen ulkopuolisen ammattilaisen apua? Kuinka usein kysytte neuvoja kyselyn lähettäjältä?
9. Kuinka paljon yrityksen ulkopuolinen apu maksaa keskimäärin per kysely? Kuinka paljon yrityksellänne kuluu rahaa ammattiapuun vuodessa?

Liite 2 Haastattelujen tulokset

Haastattelut on jaettu kappaleisiin kysymyslistan perusteella. Haastatteluiden tulokset käsitellään anonyymeinä.

Yritys A, Hanko

Vuonna 1893 Hangossa perustettu yritys, joka toimii Suomen lisäksi Ruotsissa ja Norjassa. Yrityksen liiketoiminta on jaettu kolmeen alaan: Explosives, joka valmistaa räjähteitä siviili-asiakkaille kuten rakennusalalle, Defence, joka vastaa maanpuolustuksen räjähdetarpeista, ja Consulting, joka tarjoaa mittaus-, valvonta-, suunnittelu- ja koulutuspalveluita näitä tarvitseville tahoille. Konserni työllistää yhteensä noin 290 henkilöä, joista 200 työskentelee Suomessa. Consulting-osastolla näistä 290 työntekijästä kirjoilla on 80 ammattikonsulttia Suomessa ja Ruotsissa. (Hallinto- ja HR-päällikkö, yrityshaastattelu 8.3.2016.)

Koska konserni toimii erikoisella toimialalla, viranomaiskyselyitä tulee monelta eri taholta. Henkilöstöpuolelle kyselyitä tulee muun muassa Tilastokeskukselta ja työterveyshuoltoa valvovilta viranomaisilta, Kelalta, Valviralta ja joiltakin yksityisiltä tahoilta. (Hallinto- ja HR-päällikkö, yrityshaastattelu 8.3.2016.)

Joiltakin tahoilta kyselyt tulevat kuukausittain ja näistä suurin osa tulee nykyään sähköpostitse. Paperimuotoisia kyselyjä tulee nykyään erittäin vähän. Jotkut tahot suorittavat kyselynsä puhelimitse, esimerkiksi Työ- ja elinkeinopalvelut. (Hallinto- ja HR-päällikkö, yrityshaastattelu 8.3.2016.)

Kyselyihin vastaamiseen kuluu noin kymmenestä minuutista maksimissaan 30 minuuttia. Puhelinkyselyissä kuluu yleensä vähemmän aikaa. Vastaamisperusteena kyselyille toimii tutkimuksen hyödyllisyys, ei välttämättä yritykselle itselleen, mutta tutkimusta tekeväälle taholle. (Hallinto- ja HR-päällikkö, yrityshaastattelu 8.3.2016.)

Koska yritys työllistää kaikkiaan noin 290 työntekijää ja se toimii globaaleilla markkinoilla, sillä on omat osastonsa yrityksen jokaiselle toiminnan alalle, muun muassa myynnille ja markkinoinnille, henkilöstöhallinnolle, riskienhallinnalle, ostoille ja kullekin kolmelle toiminnan alalle, Explosives, Defence ja Consulting. Näiden osastojen johtajat ja ammattilaiset osaavat itse vastata kuhunkin osa-alueeseen liittyviin viranomaiskyselyihin, eikä näin ollen yrityksen ulkopuolista apua tarvita. (Hallinto- ja HR-päällikkö, yrityshaastattelu 8.3.2016.)

Yritys B, Lohja

Lohjalla toimiva konserni koostuu kahdesta yrityksestä, tuotanto- ja myyntiyrityksestä. tuotantoyritys työllistää noin 70 työntekijää ja noin 30 toimihenkilöä, tämä yritys on vastuussa konsernin myyntituotteiden, kuitusementtilevyjen, valmistuksesta ja sitten myy niitä eteenpäin omille sisarmyöntihtiöille eripuolilla Eurooppaa, mukaan lukien myyntiyritykselle. Myyntiyritys toimii niin sanotulla buy for resale -metodilla, se siis ostaa myytävät tuotteensa, muun muassa kuitusementtilevyjä, ruuveja, muttereita, palosuojalevyjä ja muita lisätarvikkeita, muilta yrityksen yksiköiltä tai muilta alihankkijoilta. Myyntiyritys työllistää 16 henkilöä. (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Tuotantopuolelta eniten tietoja kysyy Tilastokeskus. Tilastokeskuksen kyselyt täytetään nykyään sähköisesti, mutta ilmoitukset kyselyistä tulevat niin sähköisesti kuin kirjeitse. Tilastokeskukselta kyselyitä tulee kuukausittain, kvartaaleittain ja vuositasolla. Kuhunkin kyselyyn tulee muistutusviesti, joiden tuleminen ei lopu ennen kuin kyseiseen kyselyyn vastaa. Osa kyselyistä on suhteellisen selkeitä vastata, mutta osaan vastaaminen vie aikansa. Lisäksi jotkut Tilastokeskuksen kyselyt eivät ole helposti ymmärrettäviä tai niissä käytetyt termit ovat moniselitteisiä. Tilastokeskuksen lisäksi on kuukausittainen arvonlisäveroilmoitus ja henkilöstön verojen ilmoittaminen Internetiin. Suomessa näiden ilmoittamiseen on melko hyvä järjestelmä. Verot maksetaan netotettuina, eli kuukauden ostoeroista vähennetään myyntiverot ja näiden erotus ilmoitetaan ja tilitetään. Vuosikohtaisen ilmoittamisen hankaluutena prosessin ja järjestelmien käytön unohtuminen. Juuri käyttöön otettu Enterprise Resource Planning-järjestelmä, ERP, on helpottanut tietojen keruuta. Arvonlisäveroilmoitusten tekeminen on helpottunut, kun meillä tehdään vain Suomen yksikön ilmoitukset. Verrattuna viime vuoteen jolloin teimme myös ilmoitukset myös Saksan ja Itävallan yksiköistä. (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Myyntihtiölle kyselyitä tulee liittyen ulkoisiin rahoitussaamisiin, velkojen vuosikysely, myynteistä, varastosta ja käyttöomaisuudesta. Tilinpäätös ja tasekirja kyselyt ja veroilmoitukset. Kyselyt intrastateista, eli fyysisten tuotteiden maahantuonnista ja -viennistä euroina ja kiloina. Kolmikantakauppa on huomioitava intrastateissa, esimerkiksi osto Italiasta ja suora kuljetus Balttiaan, laskutus Suomen kautta, ei kuulu Suomen intrastateihin. Lisäksi EU-myyntiluetteloreportit. (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Paperikyselyitä ei enää tule. Erillisiä puhelukyselyitä tulee silloin tällöin, mutta ne ovat yleensä kaupallisia kyselyitä. Joitain tiettyjä vakinaisia tilastoja täytetään itse automaattisesti ilman erinäisiä ilmoituksia, esimerkiksi Intrastatit ja EU-myyntilistat. (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Koska yrityksessä käytetään paljon maakaasua, yrityksen tulee ilmoittaa myös maakaasuverot joka kuukausi. Tullille teemme verojen palauttamisilmoituksen kahdesti vuodessa. Jos vuodessa maksetaan tarpeeksi energiaveroja, voidaan tehdä energiaintensiivisten yritysten energiaverojen palautushakemus. Tämä ilmoitus kannattaa tehdä sillä tässä tapauksessa valtio palauttaa osan maksetuista veroista. Myös käytetyistä pakkausmateriaaleista tehdään erillinen PYR-ilmoitus. Tavarantoimittajan turvallisen kuljettamisen takaamiseksi käytetään paljon ja erilaisia pakkausmateriaaleja; pahvit, paperit ja puu. Urakkailmoitus liittyy kunnossapitoon, mutta näitä ilmoituksia ei nykyään paljoa tarvita, sillä yritys ei suorita paljoa urakkeita. Työterveyspuolella Kelalle tehdään kuukausittain ilmoituksia ja muita HR-ilmoituksia liittyen henkilöstöön. (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Vuoden vaihteessa kyselyitä saattaa tulla monta päivässä, jotkin raportit täytetään kuukausitasolla, kuten intrastat ja EU-listat, veroilmoitukset, työnantajailmoitukset, henkilöstön verotus. Tilastokeskukselta noin neljä kuukaudessa ja vuosikohtaisia on selvästi enemmän. Jos yksi ihminen täyttäisi kaikki intrastat ja EU-listat, niin kyllä siihen menisi yhden viikon työtunnit. Lisäksi vuoden vaihteessa Tilastokeskukselta tulee kyselyitä, jotka ovat paljon työlämpiä täyttyä koska niihin pitää kerätä tiedot vuoden ajalta ja varmistaa, että tiedot on otettu samoista lähteistä kuin aikaisemminkin. (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Melkein parin vuoden ajan, kun meillä tehtiin myös Saksan ja Itävallan toimipisteiden veroilmoitukset käytimme ulkopuolista konsultointiyritystä, koska Saksan ja Itävallan sähköiset ilmoitusjärjestelmät olivat täysin erilliset Suomen järjestelmästä, eikä itse haluttu hankkia tunnuksia näihin järjestelmiin. Me hankimme luvut Saksasta ja Itävallasta ja lähetimme konsulttiyritykselle, joka kirjasi ne järjestelmiin. Nykyään nämä maat ilmoittavat omat lukunsa ja silloin käytetyt veronumerot ovat lakkautettu, sillä muuten niistä pitäisi antaa vähintään nolla-ilmoitus, muuten tulee sakot. Tämä oli ainoa missä käytettiin ulkopuolisia palveluita, muuten vastataan itse. Sillä samalla vaivalla, kun antaisimme tiedot jollekin ulkopuoliselle palvelulle, niin saamme lähetettyä ne itse niitä tarvitsevalle taholle ja kun kunkin maan osasto täyttää itse tarvittavat kyselyt. (Taluspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Henkilöstöpuolelle tulee kuukausittain kyselyitä Tilastokeskukselta liittyen teollisuustuotannon volyyymi-indekseihin, eli paljonko on tuotettu, myynnin arvoon ja tuotannon käyttöasteeseen. Tilastokeskus kyselee myös avoimien työpaikkojen määrää ja rekrytointikäytäntöjä. Rakennustuoteteollisuudelta, eli meidän ammattiliitolta, tulee monen tyyppisiä kyselyitä. Vuosittain tulee sairauspoissaolokysely, työtaturmakysely, sairauspoissaolokäytännöt, harmaantalouden torjunta, kannattavuus, asuntotuotannon kehittyminen. Vakuutusyhtiöltä tulee kyselyitä liittyen palkkahallintoon sekä viimeisen vuoden aikana henkilöstön työhyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyen. Työeläkevakuutusyhtiö yritysvastuukäytännöistä. Työterveys-

laitos liittyen työyhteisöön ja työhyvinvointiin. Kauppakamarit liittyen koulutukseen, kesätyöntekijöihin ja alueen kehittämiseen, esimerkiksi alueen liikennejärjestelyiden vaikutus liittyen kannattavuuteen/ liiketoimintaan. Teosto kysyy kerran vuodessa henkilöstön määrää, tuloistimien määrää ja laatua ja paljonko kopioidaan. Lisäksi yksittäisiä yrityksiä kyselee, esimerkiksi käytetyt koulutusyritykset kyselevät tyytyväisyyttä ja mahdollisia koulutustarpeita. Myös muut yhteistyöyritykset kyselevät tyytyväisyyttä. Näitä tulee kymmeniä vuodessa. Vakuutusyhtiöt kyselevät tarpeen tullen tietoja myös yksittäisistä henkilöistä. (HR-päällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Kyselyt saapuvat pääsääntöisesti sähköpostitse, viestissä olevan linkin kautta. Kirjeenä ei tule yhtään. Jotkin tahot antavat valita, tulevatko kyselyt sähköisesti vai kirjeitse. (HR-päällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Kyselyihin vastaamiseen ei kulu paljoa aikaa, kahdesta kolmeen tuntia kuukaudessa, mutta kyselyihin vastaaminen keskeyttää muun työhön liittyvän tekemisen. Jotkin kyselyt ovat vaikea selkoisia tai monimutkaisesti rakennettuja, niin että kysyttävän aiheen selvittämiseen kuluu paljon aikaa. Lisäksi tämä vaikuttaa kyselyn lopputuloksen todellisuuteen, jos kaikkia lukuja ei saa tarkasti ja/tai selvästi merkittyä. (HR-päällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Viranomaistahoilta, Teosto, Rakennustuoteteollisuus, Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, kyselyitä tulee kahdesta kolmeen kappaletta kuukaudessa. Yrityksen sisäisiä, IT, emoyhtiö, ja ulkopuolisia kaupallisia kyselyitä tulee yhteensä kymmenkunta kuukaudessa. Osaan yrityksen ulkopuolelta tuleviin kyselyihin jätän vastaamatta, etenkin jos kyseisen yrityksen kanssa ei ole oltu minkäänlaisessa yhteistoiminnassa aiemmin. (HR-päällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Kaikkiin kyselyihin tarvittavat tiedot löytyvät yrityksen sisältä, sillä mitään toimintaa ei ole ulkoistettu (HR-päällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016).

Taloushallinnon puolelle tulee neljännesvuosikysely Tilastokeskukselta, liittyen maksettuihin palkoihin, tehtyihin työ- ja ylityötunteihin sekä maksettuihin bonuksiin. Elinkeinoelämän keskusliitto, EK, kysyy henkilökohtaiset tuntipalkat. Rakennusteollisuus RTT ry lähettää vuosittain jäsentietokyselyt, johon kirjataan maksetut palkat, työntekijöiden määrä ja yrityksen liikevaihto. Näiden pohjalta RTT määrittää jäsenmaksunsa summan. (Taloushallinto, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Yllä mainituista tahoista ainoastaan Elinkeinoelämän keskusliitto lähettää kyselynsä kirjeitse. Muilta tahoilta kyselyt saapuvat sähköisesti. (Taloushallinto, yrityshaastattelu 14.4.2016).

Tällä hetkellä kyselyiden täyttämiseen menee melko kauan, sillä yrityksen palkanlaskentajärjestelmä vaihdettiin vähän aikaa sitten. Hyvä olisi, jos tiedot saisi kirjattua nappia painamalla. Elinkeinoelämän keskusliiton raportin täyttämiseen menee noin puolipäivää. Tilastokeskuksen kyselyiden täyttämiseen menee muutama tunti. (Taloushallinto, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Joka kuukausi ei tule kyselyitä. Vuodessa kyselyitä tulee kaikkiaan kymmenkunta. (Taloushallinto, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Kaikki kyselyissä kysyttävät tiedot saadaan talon sisältä, joten ulkoisia palveluita ei tarvita (Taloushallinto, yrityshaastattelu 14.4.2016).

Ympäristöpuolelta kyselyitä tulee Lohjan kaupungilta, paloviranomaisilta ja aluehallintovirastolta työsuojeluun liittyen. Koulutustarvekyselyitä tulee yksityisiltä tahoilta. Suurin osa kyselyistä tulee sähköpostitse ja osa puhelimitse. Aluehallinnon kyselyt ovat ainoat, jotka tulevat kirjeitse liitteiden kanssa. Kaupallisiin kyselyihin jätän vastaamatta, sillä vastaaminen yleensä johtaa markkinointilistoille. Suurin osa kyselyistä on vuosikohtaisia. Yrityksen ulkopuolisia palveluita ei käytetä kyselyihin vastatessa. Jo valmiita yhteistyökumppaneita saatetaan konsultoida heidän alan kyselyihin liittyen. (Turvallisuuspäällikkö, yrityshaastattelu 14.4.2016.)

Yritys C, Lohja

Henkilöstövuokraus alan franchising-yritys. Tämä tarkoittaa sitä, että yrittäjä on ostanut oikeudet edustaa henkilöstöaloketju VMP Groupia, VMP tunnetaan ehkä paremmin nimellä Varamiespalvelu. Yritys toimii läntisellä Uudellamaalla, tarkemmin sanottuna Karkkilan, Lohjan, Raaseporin ja Hangon alueille. (Yrittäjä A, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Yrityksellä on toiminta-alueellaan kaksi toimistoa, Lohjalla ja Tammisaassa, joissa palvelaan töitä tarvitsevia ja töitä tekeviä asiakkaita, jälkimmäisiä enemmän. Yritys työllistää yhteensä kuusi työntekijää, kaksi yrittäjää ja neljä toimistotyöntekijää, joista pääsääntöisesti neljä toimii Lohjalla ja kaksi Tammisaassa. (Yrittäjä A, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Yrityksen toimiala on henkilöstön välitykseen liittyvät palvelut, eli henkilöstövuokraus, rekrytoinnit, koulutukset ja muu henkilöstö- ja Human Resources -palvelut. Päätoimena kuitenkin lähinnä henkilöstövuokraus, eli työvoiman välittäminen toimialueen asiakasyrityksille. Työvoiman tarve saattaa olla keikkatöitä tai ihan vakituisia töitä, tai kaikkea näiden kahden väliltä. Yritys välittää asiakasyritykseltä tulleen työtilauksen siihen parhaiten sopiville työntekijöille heidän listoillaan. Yrityksen kautta tapahtuva henkilöstövuokraus vaihtelee. Keskimääräinen välitystaso on 100-110 henkilöä päivittäin, henkilötyövuosissa. Yhden tilaston mukaan yritys

oli vuonna 2014 Lohjan kahdeksanneksi suurin työnantaja, henkilöstömäärään nähden. (Yrittäjä A, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Yritykselle tulee kaikki lakisääteiset kyselyt ja tiedustelut ja sen lisäksi Tilastokeskus kysyy paljon erinäisiä asioita, samoin myös aluehallintovirasto, verottaja, Kela, eläkeyhtiöt, työterveyshuolto ja yrityksen vakuutusyhtiö. Jotkut näistä tarvitsevat palkkatietoja ja jotkut tilitettyjen eläkemaksujen määrät ja työnantajamaksuja. Tilastokeskus kysyy muun muassa työntekijämääriä, näiden ikäluokkia ja yrityksen IT-käytöstä. (Yrittäjä A, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Tilastokeskuksesta yritykselle tulee keskimäärin yksi kysely kuukaudessa. Kyselyihin vastaaminen tapahtuu omakohtaisen tarpeellisuuskäytön mukaan. Vaikka vastaamista riittää, niin hyvä puoli franchising-yrittäjyydessä on se, että ei tarvitse yksin vastata kaikkiin kyselyihin, sillä osa kyselyihin vastaamisesta on ulkoistettu. Muun muassa ketjun osto- ja myyntireskontra, kirjanpito ja palkkahallinto on ulkoistettu, niin näihin liittyvät kyselyt voidaan lähettää suoraan niistä vastaavalle taholle, joka puolestaan vastaa niihin. Esimerkiksi eläkevakuutusyhtiöltä tullut kysely liittyen kohta eläkkeelle siirtyvään työntekijään, missä kysyttiin henkilön työsuhteen alkamis- ja päättymisaika, maksetut palkat, lopputili. Kysely lähetettiin suoraan yrityksen palkkahallinnolle ja se oli sillä hoidettu. (Yrittäjä A, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Tänä päivänä kyselyt tulevat likipitään aina sähköisesti, enimmäkseen sähköpostitse tai jopa tekstiviestitse. Puhelimitse tulee myös paljon kyselyitä, muun muassa TNS Gallup:lta kolme viikon sisään. Kyselyihin vastaaminen tapahtuu, jos on aikaa ja aihe kiinnostaa. Esimerkiksi työmatkalla tai kiireisenä päivänä ei pysty vastaamaan. Keskimäärin vastaan yhteen kyselyyn viikossa ja siihen menee ehkä se 5-10 minuuttia, eli vuodessa menee suunnilleen semmoinen 260-520 minuuttia. (Yrittäjä A, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Yrityksen kuukausittain maksama franchising-maksu sisältää ketjun yhteistyösopimukset IT-palveluista, osto- ja myyntireskontrasta, kirjanpidosta ja palkkahallinnosta. Ulkoistettujen toimien piireihin kuuluvat viranomaiskyselyt eivät näin ollen aiheuta lisäkuluja, vaan ne on määritelty sopimuksissa vastaavan tahon täytettäväksi ja lähetettäväksi. (Yrittäjä A, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Yritys D, Lohja

Lohjalla toimiva hotelliravintola työllistää viisi vakituista työntekijää, joihin sisältyy yrittäjäpariskunta (Yrittäjä B, yrityshaastattelu 7.3.2016).

Kyselyitä lähettäviä tahoja on muun muassa Tilastokeskus, jolle lähetetään kuukausittain majoitustilasto, eli paljonko ihmisiä on yöpynyt hotellissa. Kuukauden arvonlisäverotiedot verotajalle ja aluehallintovirastolle kvartaaliraportti alkoholin myyntimääristä. Vakuutusyhtiö ja työeläkelaitos kyselevät palkkatoteutumista ja muista palkkatiedoista. Vahinkovakuutusyhtiö kysyy tietoja vahinkovakuutuksiin, työtaturmavakuutuksiin ja vastuuvakuutuksiin liittyvistä seikoista. Yritykselle ei vielä ole alkanut tulla kaupallisia kyselyitä, mutta Suomen yrittäjät ry:ltä tulee silloin tällöin yleisluontoisia kyselyitä, näihin vastaaminen tapahtuu yritystoimintaan liittyvyyden perusteella. (Yrittäjä B, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Vastaaminen kaikkiin kyselyihin tapahtuu sähköisesti. Tilastokeskuksen majoitustilasto ja aluehallintoviraston kyselyt täytetään sähköisen vastauspalvelun kautta. Paperisia kyselyitä ei enää käytetä. (Yrittäjä B, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Viranomaiskyselyihin vastaamiseen ei kulu paljoa aikaa, puolesta tunnista tuntiin riippuen muista kiireistä, kiitos sähköisten vastaamisjärjestelmien ja tietohallinnon. Esimerkiksi aluehallintovirastolle lähetettävät tiedot henkilöstön määrästä, myydyn alkoholin ja ruoan määrästä saadaan sähköisestä kassajärjestelmästä helposti, joten ilmoituksen täyttämiseen kuluu vain muutama minuutti. (Yrittäjä B, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Palkkahallinto ja tähän liittyvä ilmoittaminen on ulkoistettu kirjanpitäjälle, samoin kun mahdolliset tapaturma- ja vahinkovakuutusilmoitukset. Kirjanpidosta aiheutuvat kulut laskutetaan tuntimääräisesti. (Yrittäjä B, yrityshaastattelu 7.3.2016.)

Yritys E, Raasepori

Yritys E on vuonna 1994 perustettu kiinteistövälitysyritys, jonka toimialaan kuuluu myös vuokrahoneistojen välitys (Yrittäjä C, yrityshaastattelu 11.3.2016).

Tällä hetkellä työskentelen yksin. Useimmiten täällä on yksi henkilö minun lisäksi, mutta nyt ei ole. Yleensä kyseessä on ollut kausiapulainen ja sitten on ollut semmoisia jotka ovat yrittäneet, että pääsisivät tähän työhön kiinni, mutta heiltä on loppunut usko kesken. Koska kaikki kiinteistövälitys on yllättävät hankala ja vaativa ala. Etenkin nyt tällä hetkellä koska vaatimukset ovat nousseet, sillä nykyään pitää melkein olla laillistettu kiinteistövälittäjä. Kiinteistövälittäjällä on valtavan suuri vastuu; ensinnäkin se, että me otamme asunnon tai kiinteistön myyntiin, niin silloin meille uskotaan ihmisen kallein omaisuus hoidettavaksi. Meidän velvollisuutemme on myös hoitaa myyntitehtävä ammattimaisesti, eli meidän tulee ottaa huomioon niin myyjän kuin ostajan edut. Meillä on todella iso vastuu. Myyjällä on vastuu kertoa kaikki mitä hän tietää ja mitä hänen pitäisi tietää kiinteistöstä ja kiinteistövälittäjä vuo-

rostaan kertoo ostajakandidaatille mitä hän tietää ja mitä hänen pitäisi tietää. Nämä määräykset ovat ihan lakiin kirjoitettu. Kiinteistövälittäjä saattaa tuoda ihmiselle avun kiinteistönsä myyntiin. Elämäntilanne saattaa olla sellainen, että talo pitää saada myytyä, ehkä omaisuus jaetaan tai on perikunta, eikä heillä ole minkäänlaista ideaa hinnoista. Etenkin 60- ja 70-luvun nousukauden aikana rakennettujen vapaa-ajan asuntojen hinnoista ei-ammattilaisilla ei ole mitään käsitystä. Asuntovälittäjäksi ei ihan noin vain ryhdytä, sillä välittäjän tulee tietää kiinteistökauppaan liittyvät lait: maakaari, avioliittolaki, ulosottokaari, verotiedot, asuntolaki. Näiden asioiden takia LKV-koulutuksia pidetään. (Yrittäjä C, yrityshaastattelu 11.3.2016.)

Suurimmat kyselyt tulevat Verovirastosta, muun muassa, jos perunkirjaan on kirjattu liian alhainen hinta kiinteistölle, niin pyytävät todellisen hinta-arvion. Enemminkin minä teen ilmoituksia viranomaisille. Asuntoa ostettaessa maksetaan varainsiirtovero ja lainhuudatus. (Yrittäjä C, yrityshaastattelu 11.3.2016.)

Sähköpostilla. Nykyäänhän lainhuudatus hoidetaan sähköisesti. Ennen vanhaan lainhuudatus piti viedä käräjäoikeudelle. Nykyään siitä vastaa Maanmittauslaitos. Hakemukset skannataan ja lähetetään sähköisesti. Sähköisten hakemusten ja ilmoitusten säilytys, pilvipalvelut, huoltaa joitakin asiakkaita. Tulevaisuudessa myös asuntokauppa sähköistyy: ostaja, myyjä, pankkihenkilö, kiinteistövälittäjä ja kaupanvahvistaja istuvat omilla tietokoneillaan sähköiseen palveluun, neuvottelevat ja tekevät sopimuksen. (Yrittäjä C, yrityshaastattelu 11.3.2016.)

Ei hirveän paljoa. Sanotaan nyt niin, että kun saan aika paljon sähköisesti; Maanmittauslaitokselta ja kaupungilta kartat, Internetistä löytyy valmiina paljon tietoa rakennuksista. Yhden asuntoilmoituksen luomisessa kuluu maksimissaan kaksi päivää. Kuukaudessa myynti-ilmoituksia tulee yhdestä kahteen, sillä sen enempää ei yksi ihminen pysty välittämään. (Yrittäjä C, yrityshaastattelu 11.3.2016.)

Laki määrää mitä tietoja omakotitalosta tulee ilmoittaa: talon koko (m²), tontin koko (m²), rakennusvuosi ja pohjapiirustukset. Lisäksi lainhuutotodistus, kiinteistörekisteriote ja rasitustodistus, eli montako panttikirjaa kiinteistöä kohden on, eli jos on haettu lainaa. Asunto-osa-kehtiöstä pitää olla isännöitsijätodistus, edellisen vuoden tasekirja, pohjapiirustukset ja yhtiöjärjestys. Asunto-osa-kehtiön tiedot saadaan yleensä talon isännöitsijältä. Lisäksi kiinteistövälittäjä lähettää sähköisen varmistuksen Verohallinnolle ostajan maksamasta varainsiirtoverosta: ostaja, myyjä, asunnon tiedot, ensiasunnonostaja eli joutuuko maksamaan varainsiirtoveroa. Tämän ilmoituksen lähettämisessä ei kestä kauaa, sillä siihen on rutinoitunut, noin viisi minuuttia. (Yrittäjä C, yrityshaastattelu 11.3.2016.)

Kirjanpitäjän kanssa on tuntipohjainen sopimus, mutta nämä kulut saa minimiin, kun kirjanpitoon vietävät tiedot on valmisteltu mahdollisimman pitkälle (Yrittäjä C, yrityshaastattelu 11.3.2016).

Liite 3 Lista viranomaiskyselyistä

Alla olevan listan pohjana toimi opinnäytetyön alussa saatu lista eri viranomaistahoista ja näiden lähettämistä kyselyistä. Listaan on lisätty haastatteluissa ilmi tulleet, ei aiemmin listassa olleet, tahot ja kyselyt.

Tilastokeskus

- Majoitustilasto
- Tietotekniikan käyttö yrityksissä
- Teollisuuden uudet tilaukset
- Yrityksen tutkimus ja kehittäminen
- Ammattitiedonkeruu
- Teollisuuden hyödyketiedustelu
- Pakkauksiin liittyvä tilasto
- Yrityksen tilinpäätöskysely
- Yritysrekisterin tiedustelu
- Rakennetilasto
- Energiakäyttö
- Palvelujen ulkomaankauppa
- Tietotekniikka ja sähköinen kauppa

Tulli

- Viennistä annettavat intrastat-tilastot (tariffeina ja euroina)
- Tuonnista annettavat intrastat-tilastot (tariffeina ja euroina)

Verottaja

- Arvonlisäveroraportit
- EU-myyntiraportit verottajalle (euroina ja y-tunnuksina)

Henkilöstö

- Työterveydenhuolto
- Ammattiyhdistysraportit
- Palkkaukseen liittyvä suora byrokratia
- Erilaiset työntekijämaksuihin liittyvät raportit
- YT-lakiin liittyvät velvollisuudet
- Pekkaset ja niihin liittyvä paikallinen kirjanpito ja työnjohto
- Vanhemmuuteen liittyvät velvollisuudet ja byrokratia
- Sairauslomiin liittyvät tehtävät ja kustannukset
- Lomajärjestelyihin liittyvä kirjanpito

Vienti

- Vientiasiakkaiden ostosopimukset
- Tullikäytännöt
- Tullauksiin liittyvät alkuperämaatodistukset
- Rahteihin ja toimitusehtoihin liittyvät toimet

Tarkastukset

- Viranomaistarkastukset ja -suunnitelmat ja niiden päivittäminen:
 - o pelastussuunnitelma
 - o työterveyssuunnitelma
 - o erilaiset kone- ja laitetarkastukset
 - o kiinteistön tarkastukset
 - o erilaiset erityiskoulutusta vaativat työtehtävät. Esimerkkinä trukkiportit, työturvallisuuskortit jne.

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus

- Kehityshankkeisiin liittyvä raportointi ja kirjanpito velvollisuudet
- Kehityshankkeisiin liittyvät tarkastukset

Rakentaminen ja kaavoitus

- Lisärakentamiseen liittyvät kaavoitus ja maanhankinta prosessit
- Rakentamiseen liittyvät tarkastukset ja valvonnat

Aluehallintovirasto

- Myydyn alkoholin määrä

Teosto

- Tulostimet ja kopiointi

Yritysten innovaatiotoiminta

Rakennusteollisuuden kannattavuus selvitys

Pakkausalan Ympäristörekisteri PYR Oy

- Pakkaustietojen ilmoitus, eli PYR-ilmoitus